K 9/2008 vp

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSTON KERTOMUS 2007

*

EDUSKUNNALLE

HELSINKI 2008

ISSN 1237-4334 (painettu julkaisu)
ISSN 1796-9794 (verkkojulkaisu)
EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2008

SISÄLLYS

	Sivu
EKP:N RAHAPOLITIIKKA JA EUROALUEEN TALOUS	5
Yhteenveto	5
Maailmantalouden kehitys	5
Euroalueen kehitys	7
Rahapolitiikka ja euroalueen hintavakaus	8
Inflaatio kiihtyi loppuvuodesta	8
Ohjauskorkojen nousu päättyi subprime-kriisiin	8
Euro vahvistui edelleen	9
Rahan määrän ja luottokannan kasvu yhä nopeaa	10
Euroalue laajentui 1.1.2008	10
Suomen talous vuonna 2007	10
Kansantalouden kehitys	11
Julkinen talous	12
Hintavakaus Suomessa ja EKP:n rahapolitiikka	13
Hintakehitys	13
Palkkakehitys	13
Luottokanta ja asuntojen hinnat	14
Pankkivaltuuston arvio EKP:n rahapolitiikasta	14
SUOMEN PANKIN TOIMINTA	15
Viranomaisyhteistyö ja kansainvälinen toiminta	15
Rahoitusmarkkinoiden vakausanalyysi ja yleisvalvonta	15
Suomen Pankin rahoitusvarallisuus ja sen hallinta	16
Tutkimus ja tilastot	16
Rahahuolto	17
Pankkivaltuuston arvio	17
SUOMEN PANKIN TILINPÄÄTÖS	18
Tase	18
Tuloslaskelma	20
Tilinpäätöksen liitteet	21
Tilinpäätöksen laatimisperiaateet	23
Taseen liitetiedot	26
Tuloslaskelman liitetiedot	31
SUOMEN PANKIN HALLINTO JA PANKKIVALTUUSTON KÄSITTELEMIÄ ASIOITA	34
Johdanto	34
Hallinto	35
Johtokunta	35
Pankkivaltuuston kokoonpano	35
Tilintarkastajat	36
Tilintarkastus	36
RAHOITUSTARKASTUS	37
Johdanto	37
Lainsäädäntöuudistuksia	37
Hallinto	37
Rahoitusmarkkinoiden kehitys kertomusvuoden aikana	38
Ratan toimet pankkivaltuuston edellisen kertomuksen johdosta	38
Rahoitustarkastuksen toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutuminen	39
Kansainvälinen kehittämis- ja valvontayhteistyö	39
Rahoitustarkastuksen toiminnan yleinen tehokkuus ja voimavarojen riittävyys	40
Pankkivaltuuston arvio Ratan toiminnasta	40

Kertomuksen luvut perustuvat helmikuussa 2008 käytettävissä olleisiin tietoihin.

294036

EKP:N RAHAPOLITIIKKA JA EUROALUEEN TALOUS

Yhteenveto

Maailmantalous kasvoi edelleen ripeästi vuonna 2007. Vuoden loppupuolella kehitysnäkymiä alkoi kuitenkin varjostaa Yhdysvalloissa elokuussa puhjennut pankkikriisi, jonka vaikutukset heijastuivat myös Euroopan rahoitusmarkkinoihin. Finanssikriisi ei vaikuttanut reaalitalouden kehitykseen vielä vuonna 2007. Taloudellinen kasvu oli kertomusvuoden aikana kohtalaisen hyvää paitsi Yhdysvalloissa myös euroalueella ja muissa Euroopan maissa sekä Japanissa. Erityisen nopeaa kasvu oli suurissa kehittyvissä talouksissa, kuten Kiinassa ja Intiassa, sekä Venäjällä ja muissa öljyntuottajamaissa, jotka hyötyivät edelleen öljyn hintatason korkeudesta.

Euroalueen kokonaistuotannon kasvuvauhti oli vuonna 2007 lähes sama kuin edellisenä vuonna eli noin 2½ %. Kasvu oli riittävän nopeaa vähentääkseen työttömyyttä ja kohentaakseen julkisen talouden tilaa. Euroalueen ulkopuolisissa EU-maissa kasvu oli selvästi tätä nopeampaa.

Hintavakauden suhteen euroalueen kehitys ei kertomusvuoden aikana muodostunut niin hyväksi kuin oli toivottu. Euroalueen inflaatiovauhti oli alkuvuoden aikana 2 prosentin viitearvoa hitaampaa, mutta vuoden lopulla inflaatio kiihtyi noin 3 prosenttiin raakaöljyn ja elintarvikkeiden maailmanmarkkinahintojen voimakkaan nousun vuoksi. Tästä syystä myös inflaation vuosikeskiarvo ylitti selvästi 2 prosentin rajan ja oli keskimäärin 2½ %. Loppuvuodesta inflaatio nopeutui selvästi. Sitä kuitenkin hillitsi hieman euron ulkoisen arvon vahvistuminen erityisesti loppuvuoden aikana.

EKP nosti ohjauskorkoaan kertomusvuonna kahteen otteeseen alkuvuodesta. Loppuvuoden ohjauskorko pysyi muuttamattomana 4 prosentissa. Kiihtyvä inflaatio ja kohtalaisen hyvä reaalitalouden kehitys olisivat tarjonneet perustelun useammillekin koronnostoille, mutta loppuvuodesta puhjennut rahoitusmarkkinakriisi sai aikaan pidättäytymisen uusista nostoista.

Maailmantalouden kehitys

Maailmantalouden ripeä, lähes 5 prosentin kasvu jatkui vuonna 2007 jo neljättä vuotta yhtäjaksoisesti (kuvio 1) ja oli kertomusvuoden aikana edelleen laajalla pohjalla. Kaikkien teollisuusmaiden taloudet kehittyivät kohtalaisen hyvin. Kasvu oli 2 ja 3 prosentin välillä Yhdysvalloissa, euroalueella ja muissa Euroopan maissa sekä Japanissa. Yksittäisissä maissa oli suurempiakin kasvulukuja. Suurista talouksista Kiina, Intia ja Venäjä kasvoivat erittäin nopeasti. Kiinassa kasvu oli peräti 11 %. Talous kehittyi suotuisasti myös Latinalaisen Amerikan maissa, Etelä-Afrikassa ja öljyntuottajamaissa, jotka hyötyivät edelleen öljyn hintatason korkeudesta. Nopea kasvu ylläpiti voimakasta öljyn kysyntää, mikä johti raakaöljyn hinnan tuntuvaan nousuun, mutta tämä ei vuoden 2007 aikana kuitenkaan hidastanut maailmantalouden kasvua.

Kuvio 1.
Maailmantalouden kasvu

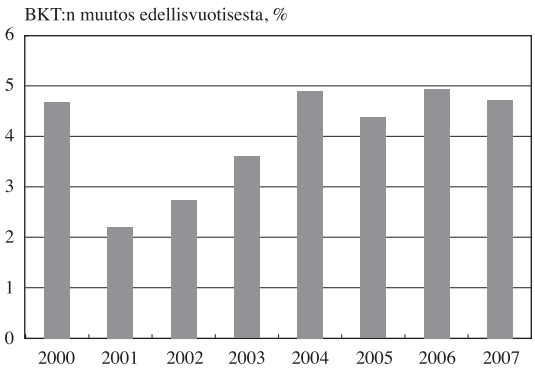

Lähde: IMF.

Vuoden loppupuolella kehitysnäkymiä alkoi varjostaa Yhdysvalloissa elokuussa puhjennut, ns. subprime-asuntoluotoista alkunsa saanut pankkikriisi, jonka vaikutukset heijastuivat myös Euroopan rahoitusmarkkinoihin. Finanssikriisi

ei kuitenkaan vaikuttanut reaalitalouden kehitykseen vielä vuoden 2007 aikana.

Loppuvuodesta puhjennut finanssikriisi loi erityisesti länsimaiden rahoitusmarkkinoille epävarmuutta, joka johti pörssikurssien laskuun, pankkien luottotappioihin ja kasvuodotusten heikkenemiseen. Alun perin pelkästään amerikkalaisia subprime-asuntoluottoja koskenut luottotappioongelma laajeni nopeasti koko amerikkalaiseen ja eurooppalaiseen pankkisektoriin, koska useat rahoituslaitokset olivat ostaneet arvopaperistettuja subprime-luottoja. Epävarmuus eri pankkien riskeistä johti nopeasti rahoitusmarkkinoiden vaatiman riskilisän kasvuun. Tämä nosti pankkien välisten luottojen – eli euriborkorkojen – hintaa selvästi riskittömiin velkapapereihin verrattuna. Kriisin taustalla vaikuttivat kotitalouksien voimakas velkaantuminen ja usko asuntojen hintojen jatkuvaan nousuun sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa. Kriisin mahdollistivat luottojen ns. paketointi ja arvopaperistaminen sekä tähän liittynyt riskien hallinnan epäonnistuminen.

Yhdysvalloissa maan keskuspankki Federal Reserve reagoi nopeasti alkaneeseen pankkikriisiin keventämällä huomattavasti rahapolitiikkaansa vuoden 2007 loppupuolella. Tammikuuhun 2008 mennessä Yhdysvaltain ohjauskorko oli alentunut jo 5,25 prosentista tasan 3 prosenttiin (kuvio 2).

Kuvio 2.
Yhdysvaltain fed funds -ohjauskorko

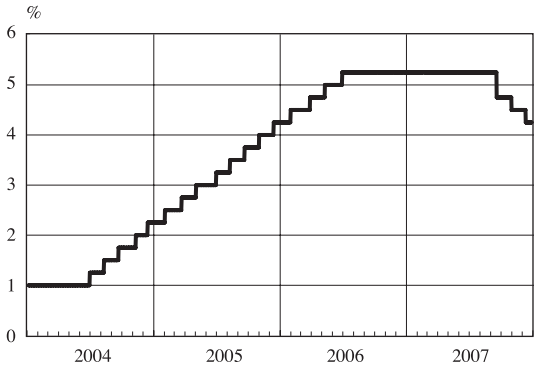

Lähde: Bloomberg.

Korkotason nopea lasku näytti kuitenkin riittämättömältä toimenpiteeltä rahoitusmarkkinoiden rauhoittamiseksi. Markkinoiden vaatimat riskilisät kasvoivat, ja riskirahoituksen saatavuus heikkeni. Epävarmuus näkyi voimakkaana pörssikurssien laskuna vuoden 2007 lopulla. Finanssikriisiin ja Yhdysvaltain korkotason laskuun liittyi myös dollarin ulkoisen arvon huomattava heikkeneminen loppuvuoden aikana. Osittain tästä syystä, mutta myös suurten ja nopeasti kasvavien talouksien, kuten Kiinan, voimakkaan kysynnän takia raakaöljyn maailmanmarkkinahinta alkoi myös vuoden 2007 loppupuolella nousta jyrkästi, ja vuodenvaihteen tienoilla öljyn barrelihinta ylitti ensimmäisen kerran 100 dollarin rajan (kuvio 3).

Kuvio 3.
Raakaöljyn hinnan vuosikeskiarvo

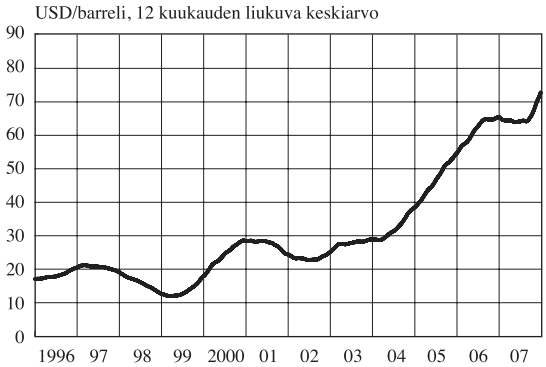

Lähde: Bloomberg.

Yhdysvaltain pankkikriisistä seurannut dollarin heikentyminen sekä säästämisasteen nousu johtavat siihen, että Yhdysvaltain tuonti supistuu ja vienti kasvaa maan hintakilpailukyvyn kohentuessa. Näin kävi jo vuoden 2007 aikana. Yhdysvaltain kauan kestämättömän suurena jatkuneen vaihtotaseen vajeen on ennakoitu johtavan ennen pitkää dollarin heikentymiseen. Muutos johtaa talouskasvun hidastumiseen Yhdysvalloissa ja kilpailukyvyn heikentymiseen Euroopassa. Toisaalta se kuitenkin myös pienentää Yhdysvaltain vaihtotaseen vajetta. Se pienentyikin jo vuoden 2007 aikana noin yhden prosenttiyksikön suhteessa BKT:n arvoon.

Öljyn hinnan lisäksi myös monien muiden raaka-aineiden ja elintarvikkeiden maailmanmarkkinahinnat nousivat jyrkästi vuoden 2007 aikana. Elintarvikkeiden hintojen kohoamiseen oli syynä huonojen satojen lisäksi biopolttoaineiden kysynnän voimakas kasvu. Yhdessä nämä tekijät johtivat globaaliin inflaation kiihtymiseen, joka jäi kuitenkin suhteellisen vähäiseksi.

Euroalueen kehitys

Euroalueen talous kasvoi verraten nopeasti kertomusvuoden aikana. Vuosina 2001–2005 alueen taloudellinen kasvu oli keskimäärin vain 1,4 % vuodessa ja euroalue jäi jälkeen Yhdysvaltain kehityksestä. Tilanne muuttui vasta vuonna 2006, kun euroalueen kasvu kiihtyi runsaaseen 2½ prosenttiin (kuvio 4). Vuonna 2007 euroalueen kokonaistuotannon kasvuvauhti pysyi samalla tasolla. Kasvu oli riittävän nopeaa vähentääkseen työttömyyttä ja kohentaakseen julkisen talouden tilaa. Euroalueen ulkopuolisissa EU-maissa kasvu oli selvästi tätä nopeampaa.

Kuvio 4.
Euroalueen talouskasvu

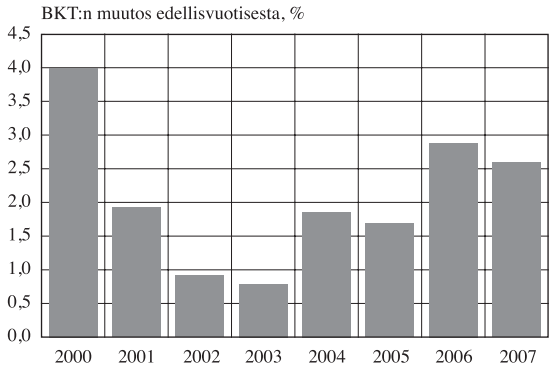

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Euroalueen kasvun elpymisen taustalla vaikuttivat sekä yksityisen kulutuksen kasvun nopeutuminen että investointien vilkastuminen. Myös nettoviennillä oli kasvua kiihdyttävä vaikutus. Kasvu nopeutui hieman myös aiempina vuosina hitaimmin kasvaneissa suurissa maissa eli Italiassa, Ranskassa ja Saksassa. Kasvun työllistävyys oli erittäin hyvä: euroalueen työllisyys koheni vuonna 2007 peräti 1,6 %, mikä oli suurin luku 20 vuoteen. Kasvun hyvän työllistävyyden kääntöpuoli oli se, että tuottavuuden ja reaaliansioiden kasvuvauhti pysyi hyvin hitaana.

Euroalueen työttömyys oli edellisen kerran vähäisimmillään vuonna 2001, jolloin työttömyysaste alitti 8 prosentin tason. Tämän jälkeen talouskasvun hidastuminen johti asteittaiseen työttömyyden lisääntymiseen takaisin 9 prosentin tasolle vuoteen 2004 mennessä. Talouskasvun nopeutuminen vuosina 2006 ja 2007 onnistui kuitenkin vähentämään työttömyyttä nopeasti ja euroalueen keskimääräinen työttömyysaste painui lähelle 7:ää prosenttia ensimmäisen kerran sitten 1980-luvun lopun (kuvio 5).

Kuvio 5.
Euroalueen työttömyysasteen vuosikeskiarvo

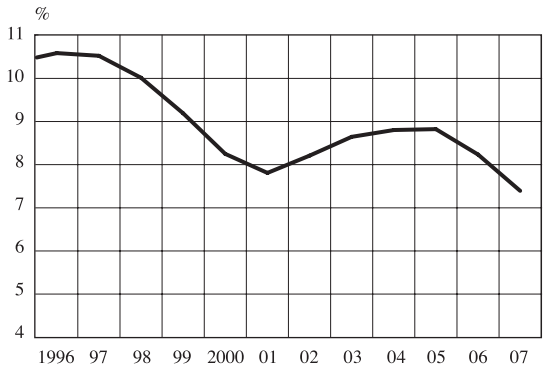

Lähde: Eurostat.

Julkinen talous euroalueen maissa reagoi positiivisesti talouskasvun kiihtymiseen. Vielä vuonna 2005 euroalueen nykyisistä jäsenmaista peräti 5 ylitti vakaus- ja kasvusopimuksen määrittämän 3 prosentin alijäämärajan. Suurista maista Saksa ja Italia kuuluivat tähän joukkoon. Kasvun nopeutuminen on parantanut tilannetta kuitenkin vuosien 2006 ja 2007 aikana siinä määrin, että vuonna 2007 kaikki maat alittivat 3 prosentin rajan. Suurin muutos oli Saksassa, joka kertomusvuonna toteutetun tuntuvan arvonlisäveron kiristämisen ansiosta muuttui alijäämäisestä julkisesta taloudesta ylijäämäiseksi (kuvio 6). Kaiken kaikkiaan euroalueen julkisen talouden vakaus lisääntyi.

Kuvio 6.
Julkisen talouden yli-/alijäämä

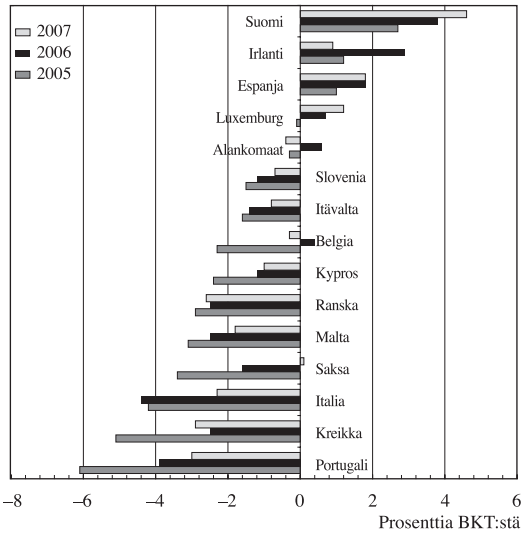

Lähde: Euroopan komission ennuste syksyltä 2007.

Julkisen talouden tasapainon parantuminen on merkinnyt sitä, että euroalueen maiden julkinen velkaantuminen on vähentynyt, mikä on hidastanut velan kasvua. Kun lisäksi samaan aikaan reaalisen ja nimellisen BKT:n kasvu on kiihtynyt, on seurauksena ollut myös – ensimmäisen kerran pitkään aikaan – julkisen velan BKT-osuuden selvä supistuminen vuosien 2006 ja 2007 aikana. Niinpä euroalueen maiden keskimääräinen velkaantumisaste vuonna 2007 alitti 70 prosentin rajan ensimmäisen kerran sitten 1990-luvun alun (kuvio 7). Maiden väliset erot velkaantuneisuudessa ovat edelleen suuria. Korkeimmat velka-asteet ovat edelleen Kreikassa, Italiassa ja Belgiassa, mutta myös nämä alentuivat selvästi kertomusvuoden aikana.

Kuvio 7.
Julkinen velka euroalueen maissa

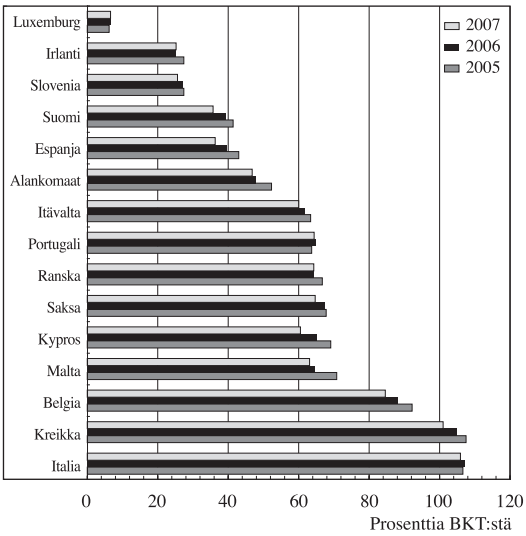

Lähde: Euroopan komission ennuste syksyltä 2007.

Rahapolitiikka ja euroalueen hintavakaus

Inflaatio kiihtyi loppuvuodesta

Kuten edellisinäkin vuosina euroalueen keskimääräinen inflaatiovauhti oli vuosikeskiarvona mitaten vuonna 2007 nopeampaa kuin sille asetettu 2 prosentin viitearvo. Inflaatio kiihtyi edellisvuotiseen verrattuna ja oli n. 2½ %. Hintavakauden kannalta euroalueen kehitys ei siten kertomusvuoden aikana muodostunut niin hyväksi kuin oli toivottu. Alkuvuoden kehityksen pohjalta tilanne näytti kehittyvän paremmaksi. Euroalueen inflaatiovauhti alitti alkuvuoden aikana 2 prosentin viitearvon, ja vaikutti mahdolliselta, että inflaatio olisi jäänyt alle 2 prosentin viitearvon myös vuositasolla ensimmäisen kerran kuluvan vuosikymmenen aikana (kuvio 8). Näin ei kuitenkaan käynyt, koska vuoden viimeisen neljänneksen aikana inflaatio kiihtyi noin 3 prosenttiin ennen kaikkea raakaöljyn ja elintarvikkeiden maailmanmarkkinahintojen voimakkaan nousun vuoksi. Tästä syystä myös inflaation vuosikeskiarvo ylitti selvästi 2 prosentin rajan. Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin vuosimuutos oli noin 2½ %. Euroalueella inflaatiota kuitenkin hillitsi hieman se, että euron ulkoinen arvo vahvistui erityisesti loppuvuoden aikana. Yhdysvalloissa inflaatio kiihtyi samaan aikaan enemmän.

Kuvio 8.
YKHI-inflaatio

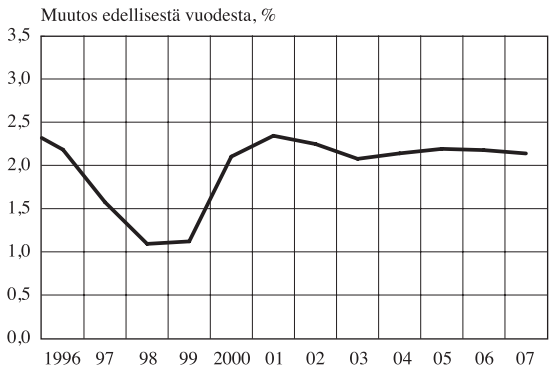

Lähde: Eurostat.

Vaikka euroalueen ja myös koko EU:n työllisyystilanne kohentui huomattavasti vuosien 2006 ja 2007 aikana, ei syynä inflaation kiihtymiseen kertomusvuonna voida pitää palkkainflaatiota. Samaan tapaan kuin edellisvuosina palkkojen nousuvauhti pysyi myös vuonna 2007 varsin hitaana koko euroalueella. Nimellispalkkojen nousuvauhti oli noin 3 %, ja yksikkötyövoimakustannusten nousu jäi noin 2 prosenttiin. Palkkainflaation pysyminen hitaana ja reaaliansioiden vaatimaton kehitys samaan aikaan kuin työllisyyden kasvu oli varsin nopeaa kertovat osaltaan siitä, että eurooppalaisten työmarkkinoiden joustavuus on aiemmista nousukausista lisääntynyt.

Ohjauskorkojen nousu päättyi subprime-kriisiin

EKP nosti ohjauskorkoaan kahteen otteeseen alkuvuodesta 2007. Korko nousi vuoden 2006

lopun tasosta eli 3,5 prosentista 4 prosenttiin. Vastoin aiempia odotuksia koronnostot kuitenkin loppuivat vuoden puolivälissä ja loppuvuoden ajan ohjauskorko pysyi muuttamattomana 4 prosentissa (kuvio 9). Kiihtyvä inflaatio ja kohtalaisen hyvä reaalitalouden kehitys olisivat tarjonneet perustelun useammillekin koronnostoille, ja markkinakorkojen kehityksen perusteella on pääteltävissä, että näitä nostoja myös odotettiin. Tilanne kuitenkin muuttui Yhdysvalloissa puhjenneen asuntoluottokriisin seurauksena.

Kuvio 9.
EKP:n ohjauskorko

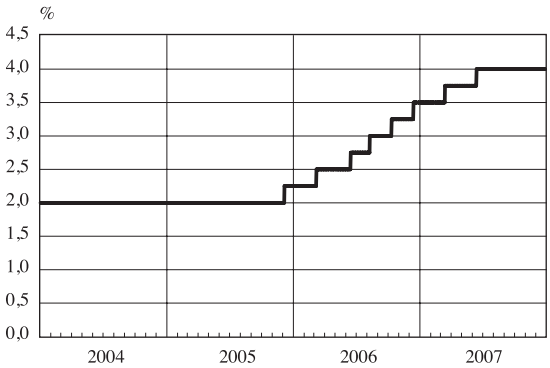

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Markkinaepävarmuus levisi nopeasti myös Eurooppaan, minkä seurauksena EKP pidättäytyi loppuvuoden aikana uusista koronnostoista. Korkojen nosto ei ollut tarpeen myöskään siksi, että kansainvälisen pankkikriisin luoman epävarmuuden vuoksi myös eurooppalaiset kolmen, kuuden ja kahdentoista kuukauden markkinakorot nousivat selvästi ohjauskoron yläpuolelle. Syksyn 2007 aikana rahoitusmarkkinoilla syntyi muutaman kerran tilanteita, joissa pankkien välisen epäluottamuksen kasvu uhkasi pankkijärjestelmän likviditeettiä. Tämä johti siihen, että EKP samoin kuin Yhdysvaltain keskuspankki lisäsivät voimakkaasti lyhytaikaista rahoitustaan pankeille. Keskuspankkien tukitoimien ansiosta rahoitusmarkkinat säilyttivät pankkien kasvavista luottotappioista huolimatta toimintakykynsä ja euroalueen markkinakorot alenivat jonkin verran vuoden loppua kohti.

Vaikka Yhdysvalloista alkanut subprime-kriisi levisi nopeasti myös eurooppalaisille rahamarkkinoille, ei euroalueella koettu yhtä suuria ongelmia kuin Yhdysvalloissa, jossa pankkien luottotappiot lähtivät nopeasti voimakkaaseen kasvuun. Myös eurooppalaiset pankit kärsivät tappioita amerikkalaisista sijoituksistaan, mutta vuoden 2007 aikana tappiot jäivät verraten vähäisiksi pankkien riskinkantokykyyn nähden. Ainoa merkittävä eurooppalainen pankki, joka ajautui kriisin vuoksi vararikkoon, oli brittiläinen Northern Rock. Ranskassa Société Générale kärsi puolestaan useiden miljardien tappiot sisäisen riskienhallinnan petettyä, mutta tappio ei kaatanut pankkia eikä uhannut euroalueen rahamarkkinoiden vakautta.

Euro vahvistui edelleen

Euron vahvistuminen, joka alkoi jo vuonna 2001, jatkui myös vuonna 2007 (kuvio 10). Vuoden lopulla euro saavutti suurimman arvonsa suhteessa Yhdysvaltain dollariin – yhden euron hinta kohosi 1,45 dollariin. Valuuttakurssikehityksen taustalla vaikuttivat monet tekijät. Niistä tärkein ja välittömin oli Yhdysvalloissa puhjennut pankkikriisi ja siitä seurannut korkotason nopea lasku. Federal Reserven korkopäätösten vuoksi aiemmin Yhdysvaltoja suosinut korkoero muuttui nopeasti toisin päin. Kehityksen taustalla on nähtävissä myös pitkään viipynyt markkinareaktio Yhdysvaltain kauan jatkuneeseen suureen vaihtotaseen vajeeseen ja siitä seuranneeseen velkaantumiseen.

Euron vahvistuminen hillitsee osaltaan raaka-aineiden hintojen nousun vaikutusta euroalueella ja hidastaa siten inflaatiota. Toisaalta euron nopea vahvistuminen heikentää euroalueen viennin kilpailukykyä. Tätä vaikutusta vahvistaa se, että Kiina ja monet muut Aasian maat pyrkivät samanaikaisesti jarruttamaan omien valuuttojensa vahvistumista suhteessa dollariin.

Kuvio 10.
Euron ulkoinen arvo

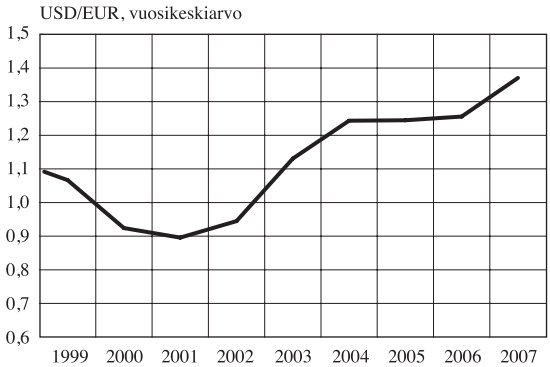

Lähde: Suomen Pankki.

Rahan määrän ja luottokannan kasvu yhä nopeaa

EKP pyrkii hintavakauteen sekä inflaatiotavoitteen että rahan määrää mittaavan tavoitteen avulla. Niin sanotun laajan rahamäärän eli M3-raha-aggregaatin vuosikasvulle on asetettu viitearvoksi 4,5 %. Käytännössä tämä arvo on rahaliiton toiminnan aikana jatkuvasti ylittynyt. Vuonna 2007 rahan tarjonnan kasvuvauhti pysyi yhtä nopeana kuin edellisvuosina ja jopa kiihtyi hieman eli yli 10 prosenttiin (kuvio 11). Ilmiön taustalla oli samanaikainen nopea luottokannan kasvu. Pitkään verrattain keveänä jatkuneesta rahapolitiikasta johtuva likviditeetin runsaus ja korkojen mataluus ovat jo monen vuoden ajan rohkaisseet euromaiden kotitalouksia velkaantumaan. Pankkien luotonanto sekä yrityksille että kotitalouksille jatkoi euroalueella kertomusvuoden aikana kasvuaan. Luottokannan keskimääräinen kasvuvauhti oli noin 10 %.

Vuoden 2007 loppupuolella rahan määrää kasvattivat EKP:n toimet, joilla pyrittiin pankkijärjestelmän likviditeetin turvaamiseen. M3:n kasvuvauhti kiihtyi 12 prosenttiin. Alkuvuoden hyvä pörssikurssien kehitys piti yllä vilkasta investointia ja yritysjärjestelyjä. Tämä näkyi yrityslainojen kasvun kiihtymisenä kertomusvuoden aikana. Kotitalouksien asuntolainakannan ja kulutusluottojen kasvuvauhti sen sijaan hidastui. Samalla pitkään jatkunut asuntojen hintojen nousu monissa euroalueen maissa osoitti hiipumisen merkkejä. Merkittävää asuntojen hintojen laskua ei kuitenkaan euroalueella koettu vuonna 2007.

Kuvio 11.
Rahan määrän (M3) kasvu euroalueella

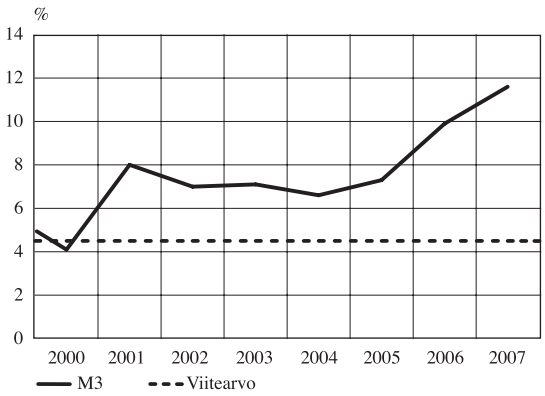

Lähde: Euroopan keskuspankki.

EKP:n varovaista rahapolitiikkaa voidaan pitää kohtalaisen onnistuneena. Suurista valuuttakurssivaihteluista ja raaka-aineiden hintojen voimakkaasta noususta huolimatta euroalueen inflaatio on pysynyt melko lähellä 2 prosentin tavoitetasoa. Samalla reaalitalouden kehitys on ollut paranevalla uralla ja euroalueen maiden työllisyys on kohentunut huomattavasti. Lisäksi talouden vakauden uhkaajaksi noussut luottokannan ja asuntojen hintojen voimakas nousu näytti taittuvan vuoden 2007 loppua kohden. Nähtäväksi jää, kuinka pienin vaurioin euroalueen rahoitusjärjestelmä selviää Yhdysvalloista alkaneesta pankkikriisistä. Syksyn 2007 aikana EKP osoitti kuitenkin kykyä reagoida tarvittaessa nopeasti tilanteissa, joissa rahoitusmarkkinoiden likviditeetti oli uhattuna.

Euroalue laajentui 1.1.2008

Euroalueen laajentumisesta sovittiin vuoden 2007 aikana. Eurojärjestelmän uusiksi jäsenmaiksi tulivat vuoden 2008 alusta lukien Kypros ja Malta. Ne seurasivat siten Sloveniaa, joka ensimmäisenä vuoden 2004 EU:n laajenemisen yhteydessä liittyneistä uusista jäsenmaista oli jo ottanut yhteisen rahan, euron, käyttöön.

Suomen talous vuonna 2007

Suomessa talouden erinomainen kehitys jatkui vuonna 2007. Suomen talous on 1990-luvun alun laman jälkeen jatkuvasti kehittynyt paremmin kuin teollisuusmaiden tai euroalueen maiden taloudet keskimäärin. Kertomusvuosi ei ollut poikkeus tässä suhteessa (kuvio 12). Vuonna 2006 nähty nopea talouskasvu jatkui vuonna 2007 ja työllisyys parantui ensimmäisen kerran lamaa edeltäneelle tasolle eli noin 2,5 milj. henkeen. Hyvää talouden kehitystä varjosti vuoden 2007 aikana kuitenkin inflaation kiihtyminen.

Kuvio 12.
BKT:n kasvu Suomessa

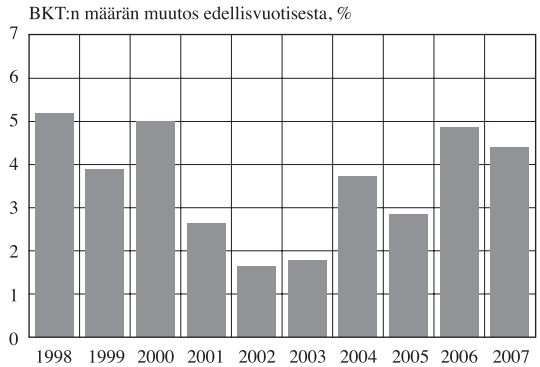

Lähde: Tilastokeskus.

Kansantalouden kehitys

Vuonna 2004 alkaneen korkeasuhdanteen siivittämä nopea talouskasvu jatkui vuonna 2007. Kokonaistuotanto kasvoi Suomessa peräti 4½ %, mikä oli suurimpia lukuja koko euroalueella. Kasvu ei enää vuonna 2007 ollut samassa määrin vientikysynnän aikaansaamaa. Viennin kasvu hidastui edellisvuotiseen verrattuna, mutta sitä kompensoi kotimaisen kysynnän kasvun nopeutuminen (kuvio 13). Yksityisen kulutuksen kasvu jatkui nopeana, ja lisäksi investointien kasvu kiihtyi. Tuloksena oli kansantalouden investointiasteen nousu ensimmäisen kerran pitkään aikaan 20 prosentin tuntumaan. Vaikka viennin kasvu hidastui, oli se kuitenkin suurempi kuin tuonnin kasvu, minkä seurauksena myös nettoviennillä oli positiivinen vaikutus talouden kasvuun. Julkisen kulutuksen kasvu sen sijaan hidastui selvästi edellisistä vuosista.

Viennin kasvu ylläpiti teollisuustuotannon kasvua. Teollisuuden tilauskanta pysyi vankkana euron vahvistumisesta huolimatta. Kokonaisuutena vientiteollisuuden tila oli hyvä, vaikka erityisesti metsäteollisuuden ongelmat, jotka johtuivat Venäjän asettamista raakapuun vientitulleista ja alan maailmanmarkkinahintojen heikosta kehityksestä, samaan aikaan kärjistyivät. Myös yksityinen palvelusektori kasvoi selvästi. Toimialoista nopeinta kasvu oli metalliteollisuudessa, rakentamisessa ja kaupan alalla. Työllisyyden kohenemisen aikaansaama kotitalouksien ostovoiman paraneminen yhdessä asunto- ja kulutusluottojen kasvun kanssa siivitti yksityistä kulutusta ja vähittäiskauppaa samaan tapaan kuin edellisinä vuosina. Yksityinen kulutus kasvoi, kuten edellisinäkin vuosina, noin 3½ %, vaikka reaaliansioiden suureneminen jäi inflaation lievän kiihtymisen ja ansiotason nousuvauhdin hidastumisen vuoksi edellisvuotista vähäisemmäksi. Kulutuksen kasvua ylläpitivät kuitenkin työllisyyden paraneminen ja luottokannan kasvu, joka heijasti kotitalouksien vahvaa luottamusta talouteensa.

Työllisyyden kehitys oli vuonna 2007 erittäin hyvä. Uusia työpaikkoja syntyi lähes 50 000, ja työllisten määrä saavutti vihdoin lamaa edeltäneen vuoden 1990 tason. Työttömyyden supistuminen jäi tätä vähäisemmäksi, koska samaan aikaan työmarkkinoille tuli uusia työnhakijoita ja työvoiman tarjonta kasvoi (kuvio 14). Työllisyysaste nousi 70 prosenttiin. Luku oli hyvä, mutta jäi edelleen selvästi pienemmäksi kuin vuosien 1989–1990 noin 74 prosentin työllisyysaste. Ero johtui työikäisen väestön määrän kasvusta viimeisen 20 vuoden aikana.

Kuvio 13.
Kasvutekijät Suomessa vuonna 2007

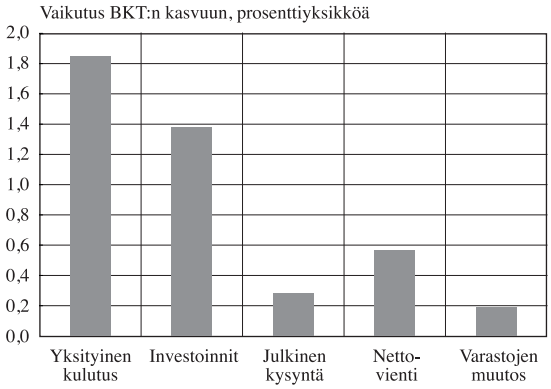

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Kuvio 14.
Työllisyys ja työvoiman tarjonta Suomessa

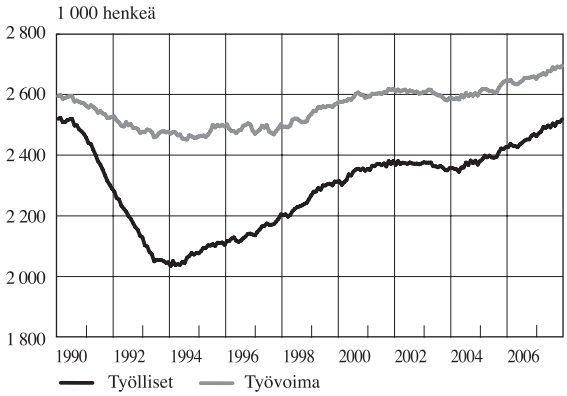

Lähde: Tilastokeskus.

Hyvän työllisyyskehityksen ansiosta työttömien määrä vähentyi ja työttömyysaste aleni vajaan prosenttiyksikön eli 7 prosentin tuntumaan (kuvio 15) – ja ensimmäisen kerran pitkään aikaan selvästi euroalueen ja EU-maiden keskimääräisen työttömyysasteen alapuolelle.

Kuvio 15.
Työttömyysaste Suomessa

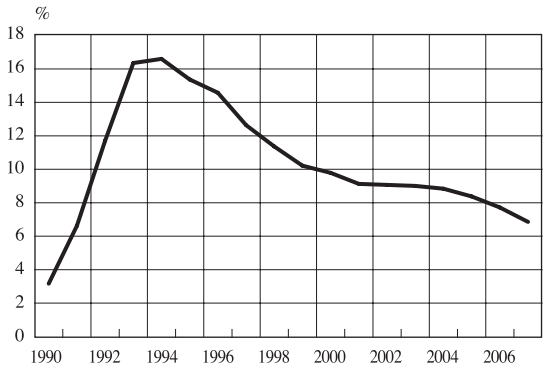

Lähde: Tilastokeskus.

Viennin kasvun hidastumisen vuoksi vaihtotaseen ylijäämä pysyi edellisvuotisella tasolla. Hyvä vientikehitys johtui maailmantalouden vahvasta noususuhdanteesta ja suomalaisyritysten hyvästä kilpailukyvystä; vaihtotaseen ylijäämä ei kuitenkaan kasvanut, koska vienti- ja tuontihintojen suhde eli vaihtosuhde heikkeni öljyn hinnan nousun vuoksi. Työn tuottavuus sekä teollisuudessa että koko kansantaloudessa kasvoi nopeasti, ja yritysten jo ennestään hyvä kannattavuus parani edelleen.

Julkinen talous

Finanssipolitiikka ei vuonna 2007 ollut Suomessa elvyttävää vaan pikemminkin neutraalia. Kertomusvuonna jatkettiin edellisvuosien tapaan työn verotuksen maltillista keventämistä ja kokonaisveroaste aleni hieman eli noin 43 prosentin tasolle. Veronkevennysten vastapainoksi julkisten menojen kasvu hidastui selvästi. Julkisten menojen suhde BKT:hen supistui 47,5 prosenttiin eli lähes 3 prosenttiyksikköä pienemmäksi kuin vuonna 2005.

Vaikka ansiotuloverotusta hieman kevennettiin, kasvoivat julkisen talouden saamat verotulot paljon ennakoitua nopeammin ja julkisen talouden ylijäämä muodostui suureksi. Julkisen talouden ylijäämä kohosi 9,5 miljardiin euroon eli 5,3 prosenttiin BKT:n arvosta (kuvio 16). Ylijäämä oli euroissa mitattuna suurempi kuin koskaan aiemmin vuotta 2000 lukuun ottamatta. Valtiontalouden ylijäämä oli noin 4 mrd. euroa, ja loppuosa julkisen talouden ylijäämästä oli sosiaaliturvarahastojen ylijäämää. Kuntatalous oli kertomusvuonna lähellä tasapainoa ensimmäisen kerran pitkään aikaan.

Kuvio 16.
Julkisen talouden rahoitusjäämä Suomessa

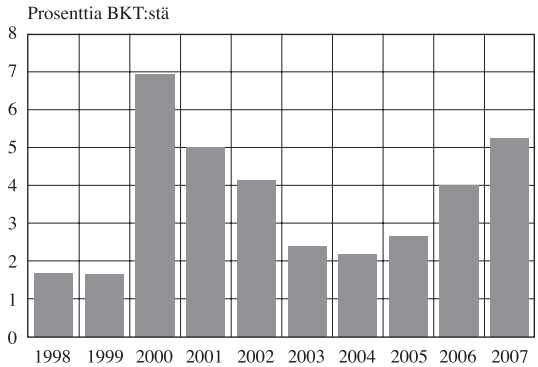

Lähde: Tilastokeskus.

Syynä verotulojen lisääntymiseen oli yhteisöveron ja välillisten verojen tuottojen voimakas kasvu. Verotulojen kasvu yhdessä valtionosuuksien suurenemisen kanssa paransi vihdoin myös pitkään vaikeuksissa olleen kuntatalouden tilaa.

Valtio pystyi tuloylijäämän ja omaisuuden myyntitulojen turvin lyhentämään velkaansa. Bruttokansantuotteen nopean kasvun ansiosta valtion velan osuus kokonaistuotannosta supistui vajaaseen 30 prosenttiin BKT:stä ja laajemman velkakäsitteen eli ns. EMU-velankin osuus 35,4 prosenttiin (kuvio 17). Samaan aikaan työeläkerahastojen varat kasvoivat noin 120 mrd. euroon.

Kuvio 17.
Julkisen talouden EMU-velka Suomessa

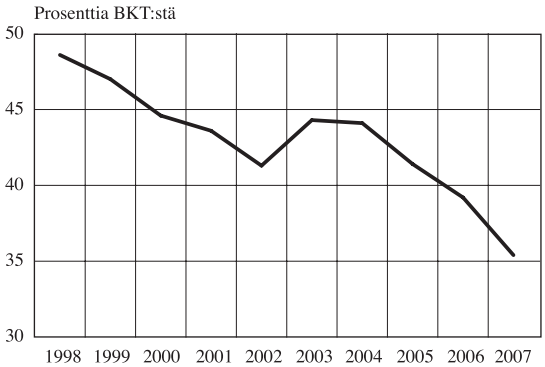

Lähde: Tilastokeskus.

Hintavakaus Suomessa ja EKP:n rahapolitiikka

Hintakehitys

Hintavakauden kannalta vuoden 2007 kehitys ei ollut Suomessa yhtä hyvä kuin reaalitalouden kannalta. Kuluttajahintojen nousuvauhti kiihtyi vuonna 2007. Huomionarvoista on kuitenkin se, että kansallisen (KHI) ja yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin (YKHI) kehitys oli hyvin erilaisia vuonna 2007. Kun yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin mukainen inflaatio jäi edelleen 2 prosentin hintavakaustavoitetta vähäisemmäksi, 1,6 prosenttiin, oli kansallisen kuluttajahintaindeksin mukainen inflaatio vuonna 2007 noin prosenttiyksikön suurempi eli 2,5 % (kuvio 18).

Syynä näiden kahden indeksin välisen eron kasvuun oli etenkin omistusasumisen kallistuminen. Asuntojen hintojen nousu yhdessä korkotason nousun kanssa oli merkittävin eroja tuottanut tekijä. Korkojen muutoksen vaikutusta hintatasoon ei oteta huomioon yhdenmukaistetussa kuluttajahintaindeksissä, koska indeksin halutaan olevan neutraali rahapolitiikan muutosten suhteen. Kansallisessa kuluttajahintaindeksissä sen sijaan korkotason muutoksista johtuvat asumiskustannusten muutokset ovat täysimääräisesti mukana.

YKHIllä mitattuna Suomen inflaatio siis kiihtyi hieman edellisvuotisesta, mutta pysyi edelleen selvästi 2 prosentin viitearvoa hitaampana ja samalla alitti selvästi euroalueen YKHI-inflaation keskiarvon, joka oli 2½ % vuonna 2007. Tässä suhteessa kotimaiseen hintakehitykseen voidaan olla tyytyväisiä. YKHI-inflaation kiihtyminen edellisvuotiseen verrattuna johtui pääasiassa öljyn hinnan noususta. Elintarvikkeiden maailmanmarkkinahintojen voimakas kallistuminen vuoden 2007 loppupuolella ei heijastunut kotimaiseen hintatasoon kertomusvuoden aikana, vaan merkittävämmät hintojen korotukset ajoittuivat vasta vuoden 2008 alkuun.

Palkkakehitys

Suomen YKHI-inflaation hitaus muun euroalueen vastaavaan kehitykseen verrattuna ei johtunut poikkeuksellisen maltillisesta palkkakehityksestä. Ansiotaso nousi Suomessa kertomusvuoden aikana noin 3 % eli saman verran kuin euroalueella keskimäärin. Työvoimakustannusten nousuvauhti hidastui Suomessa vuoden 2007 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana.

Kuvio 18.
Inflaation ja ansiotason kehitys Suomessa

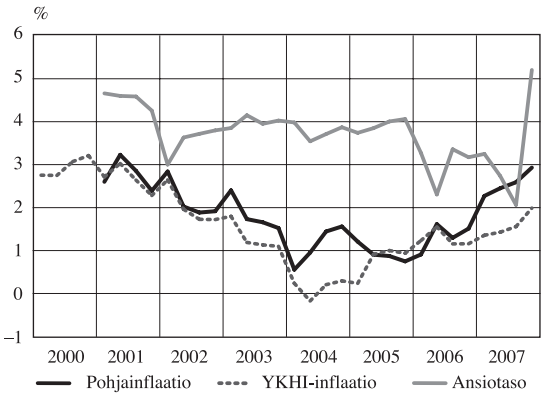

Lähde: Tilastokeskus.

Syy tähän oli se, että kertomusvuoden aikana päättynyt vuonna 2005 voimaan tullut keskitetty tuloratkaisu ei sisältänyt yleiskorotuksia vuodeksi 2007. Neuvottelut uusista työehtosopimuksista alkoivat kesällä 2007 ja niiden perusteella alettiin maksaa palkankorotuksia pääsääntöisesti syksyn aikana. Ansiotason nousuvauhti kiihtyikin voimakkaasti vuoden viimeisen neljänneksen aikana, kun uudet liittokohtaiset tulosopimukset johtivat verraten suuriin palkankorotuksiin. Viimeisen vuosineljänneksen aikana ansiotason vuosikasvu kiihtyi noin 5 prosenttiin, mitä voi pitää huomattavan nopeana verrattuna edellisten vuosien kasvuun tai muiden euroalueen maiden vastaavaan kehitykseen.

Vuonna 2007 umpeutuneen keskitetyn tuloratkaisun jälkeen ei syntynyt uutta keskitettyä ratkaisua, vaan kertomusvuoden aikana käydyn liittokohtaisen sopimuskierroksen tulokseksi muodostuivat noin 2½ vuoden mittaiset alakohtaiset työehtosopimukset, joissa ansioiden nousu sopimuskauden aikana vaihtelee 9 ja 13 prosentin välillä. Suurimmat palkankorotukset sovittiin kuntasektorille. Sopimuskorotusten ja ennakoitavissa olevien palkkaliukumien perusteella tulokierroksen voi arvioida merkitsevän sitä, että ansiotaso nousee vuosina 2008 ja 2009 runsaan 5 % vuodessa. Nimellisansioiden kasvu näyttää siten Suomessa kiihtyvän lähivuosina selvästi nopeammaksi kuin euroalueen maissa, joissa ansiotason keskimääräisen nousuvauhdin ennakoidaan edelleen jäävän alle 4 prosenttiin vuodessa. Vuonna 2007 solmitut uudet työehtosopimukset merkitsevät selvää palkkainflaation kiihtymistä, mikä luo uusia kustannuspaineita.

Inflaatioriski kasvaa, vaikka onkin mahdollista, että keskeisiä kilpailijamaita nopeampi tuottavuuskehitys edelleen kompensoi kustannustason ripeää nousua.

Luottokanta ja asuntojen hinnat

Euroalueen matala korkotaso, suomalaispankkien kilpailu markkinaosuuksista ja kotitalouksien positiiviset tulevaisuudenodotukset ylläpitivät vuonna 2007 edelleen nopeaa lainakannan kasvua. Luottojen määrä kasvoi kertomusvuoden aikana samaan tahtiin kuin edellisinä vuosina eli noin 10 %. Suurin osa kotitalouksien luotoista on asuntoluottoja. Luottojen kasvun ansiosta asuntojen kysyntä vilkastui ja myös asuntojen hinnat nousivat. Asuntojen hinnat jatkoivat kohoamistaan varsinkin pääkaupunkiseudulla. Asuntolainojen kysyntä osoitti kuitenkin hiipumisen merkkejä joulukuussa 2007, ja samaan aikaan luottokannan kasvu hidastui.

Lainanoton kasvun vuoksi kotitalouksien säästämisaste pysyi negatiivisena; ts. kotitalouksien kulutusmenot olivat niiden tuloja suuremmat. Säästämisaste oli hyvin matala jo vuonna 2006, mutta kertomusvuoden aikana se alentui historialliseen ennätykseen. Kotitalouksien kulutusmenot kasvoivat selvästi suuremmiksi ja säästämisaste oli voimakkaasti negatiivinen eli noin –3 % käytettävissä olevista tuloista (kuvio 19). Vuoden 2007 säästämisaste alitti siten jo vuosien 1988–1989 tason, jolloin se oli edellisen kerran voimakkaasti negatiivinen.

Kuvio 19.
Kotitalouksien säästämisaste Suomessa

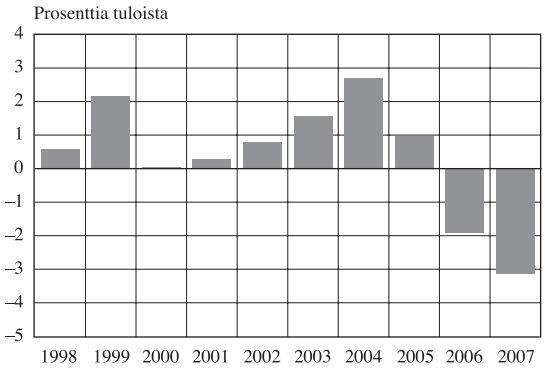

Lähde: Tilastokeskus.

Kotitalouksien velkaantumisen kasvu jatkui samaan tapaan kuin edellisvuosina. Kotitalouksien velkaantumisaste – eli velkojen suhde käytettävissä oleviin tuloihin – saavutti lamanjälkeisen ajan ennätystasonsa ja nousi noin 100 prosenttiin (kuvio 20). Muihin euroalueen maihin ja muihin Pohjoismaihin verrattuna luku ei kuitenkaan ole poikkeuksellisen suuri. Matalan korkotason ja ansiotason nopean kohoamisen vuoksi velanhoitokustannusten osuus käytettävissä olevista tuloista ei edelleenkään ole kovin suuri, vaikka velkaantumisaste onkin noussut.

Kuvio 20.
Kotitalouksien velat Suomessa

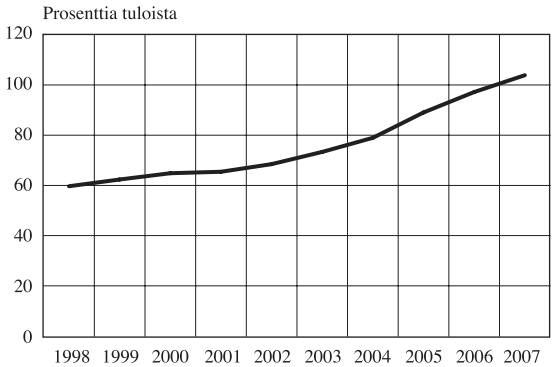

Lähde: Tilastokeskus.

Pankkivaltuuston arvio EKP:n rahapolitiikasta

EKP:n rahapolitiikan voi katsoa olleen vuonna 2007 edellisvuosien tapaan oikein mitoitettua sekä euroalueen että Suomen talouden kannalta. Tätä arviota tukevat euroalueen kohtalaisen hyvä hintavakaus ja reaalitaloudellinen kehitys. Suomen kehitys on ollut vielä parempaa. Suomen talous on kasvanut nopeammin kuin euroalueen ja työttömyys on painunut vähitellen euroalueen keskiarvoa vähäisemmäksi. Samaan aikaan YKHIllä mitattu inflaatio on pysynyt Suomessa viiden vuoden ajan yhtäjaksoisesti 2 prosentin viitearvoa ja samalla myös euroalueen keskimääräistä inflaatiovauhtia hitaampana. EKP:n rahapolitiikka on siten tukenut Suomen talouden kasvua, mutta ei ole kuitenkaan johtanut sen ylikuumenemiseen. Vaikka asuntojen hinnat ja kotitalouksien velkaantumisaste ovat nousseet verraten nopeasti, on myös tämä kehitys ollut maltillista verrattuna muiden teollisuusmaiden kehitykseen.

SUOMEN PANKIN TOIMINTA

Suomen Pankki on Suomen rahaviranomainen ja eurojärjestelmän jäsen. Pankin tavoitteena on edistää hintavakautta, maksu- ja rahoitusjärjestelmän vakautta ja tehokkuutta sekä rahoitusmarkkinoiden eurooppalaista yhdentymistä. Nämä kaikki luovat edellytyksiä talouskasvulle ja työllisyydelle. Suomen Pankin pääjohtaja on EKP:n neuvoston jäsen ja osallistuu siinä ominaisuudessa EKP:n rahapoliittiseen päätöksentekoon. Tämän vuoksi rahapolitiikan valmistelu on yksi Suomen Pankin avaintehtävistä. Sen ja rahoitusjärjestelmän vakauden valvonnan lisäksi Suomen Pankin ydintoimintoihin kuuluvat operatiiviset keskuspankkitehtävät rahapolitiikan toteutuksessa ja maksuliikkeessä sekä rahahuolto.

Viranomaisyhteistyö ja kansainvälinen toiminta

Suomen rahoitusmarkkinoiden valvonnan kehittämisessä vuosi 2007 oli tärkeä. Suomen Pankki esitti maaliskuussa finanssivalvonnan keskittämistä yhteen organisaatioon, jotta valvonta olisi riittävän tehokasta ja kattavaa nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Suomen hallitus päätti ohjelmassaan keväällä, että Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto yhdistetään yhdeksi viranomaiseksi. Kesäkuussa valtiovarainministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö asettivat työryhmän, jonka tehtävänä on tehdä esitys siitä, miten uusi Suomen Pankin yhteyteen perustettava rahoitus- ja vakuutusvalvontaorganisaatio tulisi järjestää. Suomen Pankilla on edustus työryhmässä, jonka toimikausi kestää maaliskuun 2008 loppuun. Lisäksi työryhmä tekee ehdotuksen rahoitus- ja vakuutusvalvontaorganisaatiota koskevaksi laiksi sekä muiksi tarvittaviksi säännöksiksi.

Suomen kannalta merkittävä uudistus oli rahoitusvälineiden markkinat -direktiiviin (MiFID) liittyvän lainsäädännön ja muun sääntelyn (mm. Rahoitustarkastuksen standardit) voimaantulo marraskuussa 2007. Direktiivin tavoitteena on edistää EU:n sisämarkkinoiden toimivuutta lisäämällä kilpailua arvopaperien ja muiden rahoitusvälineiden kaupankäynnin järjestämisessä. Pitkään valmistellut Basel II -säännösten mukaiset vakavaraisuusvaatimukset luottolaitoksille tulivat voimaan luottolaitoslain täydennyksen yhteydessä helmikuussa. Maksamisen alueella merkittävä hanke oli keväällä 2007 hyväksytty EU:n maksupalveludirektiivi, jonka tavoitteena on yhdenmukaistaa maksamiseen liittyvä lainsäädäntö EU-alueella ja lisätä kilpailua maksumarkkinoilla. Samalla pyritään parantamaan maksupalveluiden turvallisuutta ja tehokkuutta.

Vuoden 2007 aikana pankin kansainvälinen toiminta oli poikkeuksellisen vilkasta. Suomen Pankin edustajat osallistuvat jatkuvasti eurojärjestelmän ja EU:n kautta alansa kansainväliseen yhteistyöhön. Suomi myös vastasi kertomusvuoden aikana vaalipiirinsä kannanottojen koordinoinnista Kansainvälisessä valuuttarahastossa ja onnistui vaikuttamaan valuuttarahaston käynnissä olevan hallinnonuudistuksen valmisteluihin. Suomen Pankki hoiti kertomusvuonna myös runsaasti kansainvälisiä yhteyksiä erilaisissa kokouksissa ja konferensseissa. Pääjohtaja Liikanen osallistui moniin tilaisuuksiin eri puolilla maailmaa. Lisäksi euromaiden keskuspankkien pääjohtajat pitivät vuonna 2007 tapaamisensa Suomessa pankin vieraina.

Rahoitusmarkkinoiden vakausanalyysi ja yleisvalvonta

Suomen Pankki julkistaa arvionsa rahoitusmarkkinoiden vakauden tilasta kaksi kertaa vuodessa. Näillä ns. vakausarvioilla viestitään rahoitusalan toimijoille, muille viranomaisille ja suurelle yleisölle rahoitusjärjestelmän riskeistä, vakauden uhkakuvista sekä niiden ehkäisemisestä. Joulukuun 2007 vakausraportissa Suomen Pankki totesi Suomen rahoitusjärjestelmän olevan edelleen varsin vakaa ja kestävän toimintaympäristön suuriakin häiriöitä hyvin. Riskien todettiin kuitenkin kasvaneen verrattuna edellisen vakausraportin julkaisuhetken tilanteeseen, ja lähinnä tämä johtui Yhdysvalloista alkunsa saaneesta kansainvälisestä pankkikriisistä.

Kansainvälisten rahamarkkinoiden ongelmista huolimatta Suomessa toimivien luottolaitosten likviditeettitilanne pysyi kertomusvuonna melko hyvänä. Tämän takia näiden laitosten osallistuminen eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioihin jäi varsin vähäiseksi. Pankkijärjestelmän likviditeetintarpeen kasvu loppuvuodesta näkyi kuitenkin myös Suomessa, jossa keskuspankkirahoituksen kysyntä kasvoi viimeisen vuosineljänneksen aikana. Suomalaisten luottolaitosten osuus euroalueen perusrahoitusoperaatioissa jaetusta likviditeetistä oli vajaat 8 mrd. euroa vuonna 2007. Suhteellisesti mitattuna suomalaisten luottolaitosten osuus supistui selvästi ja jäi 0,06 prosenttiin edellisvuotisesta 0,53 prosentista. Suomalaisten luottolaitosten hyvää likviditeettitilannetta kuvasti se, että kiinnostus likviditeettiä *kiristäviin* hienosäätöoperaatioihin lisääntyi vuoden aikana selvästi. Pankkien ottamien maksuvalmiusluottojen ja niiden tekemien yötalletusten perusteella luottolaitosten likviditeetti säilyi vuoden aikana hyvänä. Rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden kasvu näkyi Suomessa lähinnä siten, että suomalaispankkien määräaikaistalletukset lisääntyivät voimakkaasti eli 19,7 mrd. euroon edellisvuoden 2,7 mrd. eurosta.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus ja sen hallinta

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus koostuu valuuttavarannosta ja euromääräisistä saamisista. Vuoden 2007 lopussa tämän rahoitusvarallisuuden arvo oli noin 13,7 mrd. euroa. Rahoitusvarallisuutta kasvatettiin vuoden 2007 aikana noin 1,5 mrd. euron arvosta. Samalla euromääräisten saamisten osuus suureni noin 55 prosenttiin rahoitusvarallisuudesta.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden hallinnasta tehtiin kertomusvuonna kaksi ulkoista arviota. Toinen koski sijoitustoiminnan toteuttamista ja toinen riskienhallintaa. Arvioissa Suomen Pankin sijoitustoiminnan ja riskienhallinnan todettiin olevan asianmukaisesti hoidettuja. Arvioissa tehtiin myös hyödyllisiä ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi.

Pääosa Suomen Pankin rahoitusvarallisuudesta on sijoitettu hyvän luottoluokituksen saaneiden valtioiden kotimaanvaluutan määräisinä liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin. Noin puolet rahoitusvarallisuudesta voidaan sijoittaa kehittyneissä teollisuusmaissa sijaitsevien yhteisöjen ja eräiden valtioiden välisten yhteisöjen liikkeeseen laskemiin velkainstrumentteihin eli ns. luottosalkkuun. Luottosalkun tavoite on lisätuottojen sekä paremman tuotto-riskisuhteen hakeminen laajentamalla sijoitusvalikoimaa luottoriskillisiin sijoituksiin. Luottoriskien hallinnassa keskeisintä on liikkeeseenlaskijoilta edellytetyn luottoluokituksen alarajan määrittäminen sekä tehokas hajautus. Keskimääräinen luottosalkun liikkeeseenlaskijan luokitus on AAA-tasolla.

Euroopan keskuspankin valuuttavaranto on jaettu eurojärjestelmän kansallisille keskuspankeille hallinnoitavaksi. EKP:n puolesta hallinnoitavat varannot koostuvat Yhdysvaltain dollarin ja Japanin jenin määräisistä saamisista sekä kullasta. Valuuttavarannon hoidon lähtökohta on, että kukin kansallinen keskuspankki hoitaa yhtä salkkua. Suomen Pankki hallinnoi osaa EKP:n jenimääräisestä varannosta. Eurojärjestelmän mahdolliset valuuttainterventiot tehdään EKP:n varannolla, joten sijoittamisessa korostuvat turvallisuus- ja likvidiystavoitteet. Sijoitusvaluuttojen osuudet eli ns. valuuttajakauma pidetään kiinteänä. EKP asettaa varannolle valuuttakohtaiset normisalkut. Se myös seuraa valuuttavarannon riskejä ja tuottoja jatkuvasti. Euroopan keskuspankin valuuttavarannon arvo oli vuoden 2007 lopussa noin 42,8 mrd. euroa. Suomen Pankki hallinnoi EKP:n jenimääräisestä varannosta osuutta, jonka arvo oli noin 717 milj. euroa.

Tutkimus ja tilastot

Suomen Pankissa tehtävä taloudellinen tutkimus palvelee pankin politiikkavalmistelua, oman toiminnan kehittämistä ja pankin ulkoista vaikuttavuutta. Suomen Pankin tavoitteena on saavuttaa kansainvälinen huipputaso pankin kannalta keskeisillä tutkimusalueilla. Näin pankki voi antaa vahvan panoksen rahapolitiikasta ja rahoitusmarkkinoiden kehittämisestä käytävään keskusteluun sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Suomen Pankin yhteydessä toimivan siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen (BOFIT) tutkimus on luonteeltaan ensisijaisesti soveltavaa makrotaloudellista tutkimusta, jossa korostuvat erityisesti raha- ja valuuttapoliittiset kysymykset. Kohdemaina ovat Venäjä ja Kiina, vaikka laajemmankin, ns. siirtymätalousmaita koskevan aineiston käyttäminen on joissakin tutkimusasetelmissa välttämätöntä. Yksikön toiminnassa tutkimus muodostaa perustan seurannalle ja asiantuntijatyöskentelylle, jotka puolestaan tukevat tutkimusta.

Suomen Pankki vastaa euroalueen rahalaitos-

tilastojen ja muiden rahoitus- ja maksutasetilastojen Suomea koskevien osioiden tuottamisesta ja vastaavista kansallisista tilastoista. EKP:n tarvitsemien tilastojen laadinta on yhteisölainsäädännön Suomen Pankille määrittelemä viranomaistehtävä. Pankin tilastoyksikkö toteuttaa tätä tehtävää osittain yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa.

Suomen Pankin tilastoyksikkö otti tilastojen lähdetietojen keruussa kertomusvuoden aikana käyttöön internetpohjaisen menetelmän, jota hoitaa pankin ulkopuolinen palveluntarjoaja. Internetpohjaista tiedonkeruuta lisätään asteittain eri tilastoalueilla. Myös laskenta- ja laadintajärjestelmien ajanmukaistaminen jatkuu. Suomen Pankin tilastoja koskevat kotisivut uudistuivat helmikuussa, ja sähköistä, internetperusteista julkaisemista laajennettiin koko kertomusvuoden ajan. Uudet tilastotuotteet ovat vuorovaikutteisia. Käyttäjä voi itse muokata niiden ulkoasua ja tietosisältöä käyttötarpeidensa mukaisesti.

Rahahuolto

Suomen Pankki lopetti kertomusvuonna perinteikkään Turun aluekonttorin toiminnan ja kasvatti samalla setelien säilytyksen enimmäismäärää rahakuljettajien laskentakeskuksissa. Rahakuljetusten ja niihin liittyvien riskien vähentämiseksi myös kolikoiden säilytyksen määrää kasvatettiin.

Suomesta liikkeeseen laskettujen seteleiden euromääräinen kasvu on jatkunut vauhdikkaana jo kuuden vuoden ajan. Vuotuinen kasvu oli vuonna 2007 yhä noin miljardi euroa. Setelistön suhteellinen vuosikasvu on hidastunut edelleen hieman, mutta ylsi vielä kertomusvuonna lähes 15 prosenttiin. Euromääräisesti kasvu on syntynyt lähes kokonaan 50, 500 ja 20 euron seteleiden liikkeeseenlaskusta.

Arvioiden mukaan reilu kolmannes Suomesta liikkeeseen lasketusta setelistöstä on päätynyt Suomen ulkopuolelle, joten liikkeeseen lasketun setelistön määrä kuvaa yhä huonommin Suomessa liikkeessä olevaa setelien määrää sekä käteisen käyttöä. Pankkikonttoreista nostetaan suuriakin summia käytettäväksi muissa euromaissa. Tehtyjen kyselyjen perusteella syynä käteisen ja etenkin setelistön määrän kasvuun ovat ensisijaisesti turismikäyttö, käytettyjen autojen tuonti sekä muut suurehkot ulkomaiset hankinnat, kuten kiinteistöt.

Toisin kuin useimmissa muissa euromaissa, Suomessa kortilla maksaminen päivittäistavarakaupassa on selvästi ohittanut käteisrahalla maksamisen, joskin käteisen rahan asema on vielä Suomessakin merkittävä pienemmissä maksuissa. Vuoden 2007 aikana eurojärjestelmällä oli kaksi suurta järjestelmähanketta. Uusi maksujärjestelmä TARGET2 otettiin käyttöön osassa euromaita. Suomen Pankki siirtyi käyttämään uutta järjestelmää helmikuussa 2008. TARGET2:n päälle on päätetty rakentaa myös yhteinen arvopaperimarkkinainfrastruktuuri, TARGET2-Securities. Se tulee olemaan suuri ja tärkeä hanke koko eurojärjestelmälle.

Pankkivaltuuston arvio

Pankkivaltuusto katsoo, että Suomen Pankki on hoitanut tehtävänsä kertomusvuoden aikana hyvin.

SUOMEN PANKIN TILINPÄÄTÖS

Tase, milj. euroa

VASTAAVAA	31.12.2007	31.12.2006
Kulta ja kultasaamiset (1)	896	761
Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta (2)	4 515	4 750
Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta	260	279
Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset	4 254	4 470
Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta (3)	1 394	1 061
Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta (4)	394	368
Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset (5) saamiset euroalueen luottolaitoksilta	230	1 025
Perusrahoitusoperaatiot	30	500
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	200	525
Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta (6)	3	60
Euromääräiset arvopaperit euroalueelta (7)	6 863	4 998
Eurojärjestelmän sisäiset saamiset (8)	7 465	5 886
Osuus EKP:n pääomasta	73	74
Valuuttavarantojen siirtoon perustuva saaminen	717	717
TARGET-järjestelmään ja kirjeenvaihtaja-pankkitileihin liittyvät saamiset (netto)	2 951	1 157
Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvä nettosaaminen	3 724	3 938
Muut saamiset (9)	1 048	933
Euroalueen metalliraha	24	25
Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus	196	204
Muu vaihto-omaisuus	508	488
Muut	320	216
Yhteensä	22 809	19 843

Pyöristyksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

VASTATTAVAA	31.12.2007	31.12.2006
Liikkeessä olevat setelit (1)	11 148	10 419
Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille (2)	5 910	3 766
RTGS-tilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)	2 901	3 765
Yötalletukset	9	1
Määräaikaistalletukset (likviditeettiä vähentävä hienosäätöoperaatio)	3 000	–
Euromääräiset velat muille euroalueella oleville (3)	0	0
Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle (4)	4	4
Valuuttamääräiset velat euroalueelle (5)	0	0
Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle (6)	88	0
Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä (7)	153	163
Eurojärjestelmän sisäiset velat (8)	0	0
Muut velat (9)	171	162
Arvonmuutostili (10)	854	762
Varaukset (11)	2 368	2 676
Oma pääoma (12)	1 704	1 596
Kantarahasto	841	841
Vararahasto	863	756
Tilikauden voitto (13)	410	293
Yhteensä	22 809	19 843

Tuloslaskelma, milj. euroa

	1.1.–31.12.2007	1.1.–31.12.2006
Korkotuotot (1)	709	528
Korkokulut (2)	–146	–100
KORKOKATE (3)	563	428
Valuuttakurssimuutosten realisoituneet voitot ja tappiot (4)	–379	–56
Arvopapereiden realisoituneet hintaerot (5)	–34	–100
Valuuttakurssi- ja hintaerovarauksen muutos (6)	413	156
RAHOITUSKATE	563	428
Rahoitustulon netto-osuus (7)	8	5
Osuus EKP:n voitosta (8)	–	–
Muut keskuspankkitoiminnan tuotot (9)	3	3
KESKUSPANKKIERIEN KATE	574	437
Muut tuotot (10)	29	31
Toimintakulut	–108	–95
Henkilöstökulut (11)	–68	–57
Hallinnolliset kulut (12)	–26	–25
Poistot käyttöomaisuudesta (13)	–8	–7
Setelien hankintakulut (14)	–4	–5
Muut kulut (15)	–2	–1
TOIMINNALLINEN TULOS	495	373
Eläkerahaston tulos	21	18
Eläkerahaston tuotot (16)	47	39
Eläkerahaston kulut (17)	–26	–21
Varausten muutos (18)	–106	–98
TILIKAUDEN TULOS (19)	410	293

Tilinpäätöksen liitteet, milj. euroa

	31.12.2007		31.12.2006	
Valuuttamääräiset futuurisopimukset				
Ostosopimukset	22,6		3,0	
Myyntisopimukset	48,5		703,9	
Osakkeet ja osuudet, nimellisarvo				
Kansainvälinen järjestelypankki (BIS)[1]	22,4	(1,96 %)	22,4	(1,96 %)
Asunto-osakkeet	6,2		6,2	
Muut osakkeet ja osuudet	0,1		0,1	
Yhteensä	28,6		28,6	
Laskennallinen osuus arvopaperikeskuksen rahastosta	0,3		0,3	
Eläkesitoumuksista johtuva vastuu				
Suomen Pankin eläkevastuu	489,5		478,0	
– tästä varauksilla katettu	479,1		459,2	
Suomen Pankin huoltokonttori				
Talletukset	17,9		18,6	
Luotot	5,0		4,6	

[1] Suluissa Suomen Pankin suhteellinen omistusosuus BIS:n liikkeessä olevista osakkeista. Aikaisemmin prosentuaalinen omistusosuus ilmoitettiin BIS:n koko osakepääoman mahdollisesta maksimimäärästä.

Suomen Pankin kiinteistöt

Kiinteistö	***Osoite***	***Valmistumisvuosi***	***Tilavuus noin rm³***
Helsinki	Rauhankatu 16	1883/1961/2006	49 500
	Rauhankatu 19	1954	38 790
	Snellmaninkatu 6[1]	1857/1892/2001	26 930
	Snellmaninkatu 2[1]	1901/2003	3 200
	Ramsinniementie 34	1920/1983/1998	4 600
Kuopio	Puutarhakatu 4	1993	11 900
Oulu	Kajaaninkatu 8	1973	17 700
Tampere	Hämeenkatu 13 b[1]	1942	36 000
Turku	Linnankatu 20	1914	10 500
Vantaa	Turvalaaksontie 1	1979	311 500
Inari	Saariselkä	1968/1976/1998	6 100

[1] Siirretty vuoden 2002 alussa Suomen Pankin eläkerahaston omaisuudeksi.

Pankkivaltuusto on päättänyt, että voitosta, 410 091 784,20 euroa, käytetään 160 091 784,20 vararahaston kartuttamiseen ja 250 000 000,00 siirretään käytettäväksi valtion tarpeisiin.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1. Yleiset laatimisperiaatteet

Suomen Pankki noudattaa EKP:n neuvoston hyväksymiä talousperusteisia kirjanpitoperiaatteita ja tekniikoita, ja tilinpäätökset laaditaan näiden yhdenmukaistettujen periaatteiden mukaisesti. Pankkivaltuusto vahvistaa Suomen Pankista annetun lain 11 pykälän mukaisesti pankin tilinpäätöksen perusteet johtokunnan esityksen perusteella.

Suomen Pankin tuloslaskelma sisältää myös Suomen Pankin eläkerahaston ja Rahoitustarkastuksen tuotot ja kulut. Suomen Pankin eläkerahaston sijoitussalkku arvostetaan kuukausittain kuukauden viimeisen päivän markkinahintaan.

2. Valuutta- ja kultamääräisten erien arvostaminen

Valuutta- ja kultamääräiset erät on tilinpäätöksessä muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kursseja. Erät on arvostettu valuuttakohtaisesti. Valuuttakursseista johtuva arvostusero käsitellään erillään arvopapereiden hintojen muutoksesta johtuvasta erosta. Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonmuutostilille ja realisoitumattomat tappiot tuloslaskelmaan. Kullan hinnanmuutos- ja kurssimuutoserot käsitellään yhtenä eränä. Tilikauden aikana realisoituneiden valuuttakurssivoittojen ja -tappioiden laskemisessa on käytetty päivittäisen nettokeskihinnan menetelmää. Tilinpäätöksessä käytetyt kurssit käyvät ilmi oheisesta taulukosta.

Valuutta	2007	2006
Yhdysvaltain dollari	1,4721	1,31700
Japanin jeni	164,93000	156,93000
Australian dollari	1,67570	1,66910
Norjan kruunu	7,95800	8,23800
Tanskan kruunu	7,45830	7,45600
Ruotsin kruunu	9,44150	9,04040
Sveitsin frangi	1,65470	1,60690
Englannin punta	0,73335	0,67150
Kanadan dollari	1,44490	1,52810
Erityiset nosto-oikeudet (SDR)	0,93110	0,87596
Kulta	568,23600	482,68800

3. Arvopapereiden ym. arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Tuotot ja kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Realisoituneet tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan. Arvopapereiden hankintahinnan ja nimellisarvon erotus jaksotetaan arvopapereiden juoksuajalle. Arvopapereiden hintaeroista johtuvien voittojen ja tappioiden laskemisessa on käytetty arvopapereiden keskihinnan menetelmää.

Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonmuutostilille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvonmuutostilille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Sekä valuutta- että euromääräiset arvopaperit on arvostettu arvopaperilajeittain. Jos arvopaperilajista tai valuutasta kirjataan tilinpäätökseen realisoitumattomia tappioita, tämän arvopaperilajin keskihintaa tai valuutan nettokeskikurssia muutetaan vastaavasti ennen seuraavan tilikauden alkua.

Arvopapereiden takaisinmyyntisitoumukset eli käänteiset reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina talletuksina vastaavaa-puolelle. Arvopapereiden takaisinostositoumukset eli reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina luottoina vastattavaa-puolelle. Reposopimuksilla myydyt arvopaperit jäävät Suomen Pankin taseeseen.

Eläkerahaston sijoitussalkku arvostetaan kuukausittain ulkopuolisten salkunhoitajien ilmoittamaan kuukauden viimeisen päivän markkinahintaan.

4. EKPJ:n sisäisiä saamisia ja velkoja koskevat kirjanpitoperiaatteet

EU-maiden kansallisten keskuspankkien välisiä tapahtumia käsitellään ensisijaisesti TARGET-järjestelmässä, joka on Euroopan laajuinen automatisoitu reaaliaikainen maksujärjestelmä. Tapahtumista syntyy kahdenvälisiä saamisia ja velkoja EU:n keskuspankkien toisilleen pitämillä tileillä. Nämä saamiset ja velat nettoutetaan siten, että EKP asettuu kummankin osapuolen vastapuoleksi. Näin kansallisille keskuspankeille jää vain yksi nettopositio EKP:hen nähden.

5. Käyttöomaisuutta koskevat arvostusperiaatteet

Tilikauden 1999 alusta lukien käyttöomaisuus on arvostettu hankintahintaan poistoilla vähennettynä. Poistot lasketaan tasapoistomenetelmällä. Tasapoistot tehdään käyttöomaisuuden odotettuna taloudellisena käyttöaikana siten, että ne aloitetaan pääasiassa hankintaa seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Vuonna 1999 taseeseen markkinahintaisina aktivoitujen rakennusten ja maa-alueiden vastaerä on arvonmuutostili. Näiden rakennusten poistot on kirjattu arvonmuutostiliä purkamalla siten, ettei niillä ole tulosvaikutusta.

Taloudelliset käyttöajat ovat seuraavat:
- ATK-laitteet ja -ohjelmistot, autot: 4 vuotta
- koneet ja kalusto: 10 vuotta
- rakennukset: 25 vuotta.

Käyttöomaisuus, jonka arvo on alle 10 000 euroa, poistetaan hankintavuonna.

6. Liikkeessä olevat setelit

EKP ja euroalueen kansalliset keskuspankit, jotka yhdessä muodostavat eurojärjestelmän, ovat laskeneet liikkeeseen euroseteleitä 1.1.2002 alkaen.[1,2] Slovenian liityttyä eurojärjestelmään 1.1.2007 alkaen kansallisia keskuspankkeja oli yhteensä 13. Liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvo kohdistetaan keskuspankeille kunkin kuukauden viimeisenä pankkipäivänä setelien jakoperusteen mukaisesti.[3] EKP:lle on merkitty kahdeksan prosentin osuus liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta ja loput 92 % on merkitty kansallisille keskuspankeille ns. pääoma-avainten mukaisesti. Osuus ilmoitetaan taseen vastattavaa-puolella erässä ”Liikkeessä olevat setelit”. Kullekin kansalliselle keskuspankille setelien pääoma-avainten mukaisesti kohdistetun -eurosetelien osuuden arvon ja kyseisen keskuspankin tosiasiallisesti liikkeeseen laskemien eurosetelien arvon erotuksesta aiheutuu myös eurojärjestelmän sisäisiä saamisia tai velkoja, joille maksetaan korkoa. Nämä korolliset[4] saamiset tai velat ilmoitetaan alaerässä ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat: Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvä nettosaaminen/-velka”. Suomen Pankin taseessa erä on vastaavaa-puolella.

Vuodesta 2002 vuoteen 2007 euroseteleistä aiheutuvia eurojärjestelmän sisäisiä saamisia ja velkoja porrastetaan, jotta vältettäisiin merkittävät muutokset kansallisten keskuspankkien suhteellisessa tulonjaossa aiempaan verrattuna. Porrastukset tehdään ottamalla huomioon se ero, mikä on kunkin kansallisen keskuspankin liikkeeseen laskemien, heinäkuun 1999 ja kesäkuun 2001 välisenä aikana keskimäärin liikkeessä olleiden setelien arvon ja niiden setelien arvon välillä, joka pankeille olisi tuona aikana keskimäärin kohdistettu EKP:n pääoma-avainten mukaisesti. Vuosi vuodelta näitä porrastuksia pienennetään vuoden 2007 loppuun asti.

Vuoden 2007 jälkeen seteleistä saatava tulo jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken yksinomaan suhteessa niiden EKP:n pääomasta maksamiin osuuksiin. Näistä eristä kertyvät korkotuotot ja -kulut selvitetään EKP:n tilien kautta, ja ne ovat osa korkokatetta. EKP:n pääoma-avainta tarkistetaan uusien jäsenmaiden liittyessä eurojärjestelmään.

Setelitulo, joka EKP:lle kertyy sen kahdeksan prosentin osuudesta liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, jaetaan pääasiassa kansallisille keskuspankeille.[5] Vuonna 2004 tämä setelitulo jätettiin jakamatta, koska EKP:n tilikauden voitto oli pienempi kuin sille liikkeessä olevista euroseteleistä kertynyt tulo. Vuodesta 2005 alkaen EKP:lle kertynyt setelitulo on jätetty jakamatta, jotta kerrytettäisiin EKP:n valuuttakurssi- ja hintaerovarauksia.

EKP:n pääomaan sovellettava jakoperuste

	1.1.2007, %
Belgian keskuspankki	2,4708
Saksan keskuspankki	20,5211
Kreikan keskuspankki	1,8168
Espanjan keskuspankki	7,5498
Ranskan keskuspankki	14,3875
Irlannin keskuspankki	0,8885
Italian keskuspankki	12,5297
Luxemburgin keskuspankki	0,1575
Alankomaiden keskuspankki	3,8937
Itävallan keskuspankki	2,0159
Portugalin keskuspankki	1,7137
Suomen Pankki	1,2448
Slovenian keskuspankki	0,3194
Eurojärjestelmä yhteensä	69,5092

1 Euroopan keskuspankin päätös, tehty 6. päivänä joulukuuta 2001, euroseteleiden liikkeeseenlaskusta (EKP/2001/15), EYVL L 337, 20.12.2001.

2 Slovenia liittyi eurojärjestelmään 1.1.2007, joten vuoden 2007 alusta alkaen maita oli 13.

3 Setelien jakoperuste on johdettu prosenttiosuuksista, jotka saadaan, kun eurosetelien liikkeeseenlaskujen kokonaismäärästä vähennetään EKP:n prosenttiosuus ja jäljelle jäävään kansallisten keskuspankkien osuuteen sovelletaan EKP:n pääoma-avainta.

4 Euroopan keskuspankin päätös (EKP/2001/16) rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien rahoitustulon jakamisesta tilikaudesta 2002 alkaen.

5 EKP:n päätös (EKP/2005/11).

Tanskan keskuspankki	1,5138
Ruotsin keskuspankki	2,3313
Englannin pankki	13,9337
Tšekin keskuspankki	1,3880
Viron keskuspankki	0,1703
Kyproksen keskuspankki	0,1249
Latvian keskuspankki	0,2813
Liettuan keskuspankki	0,4178
Unkarin keskuspankki	1,3141
Maltan keskuspankki	0,0622
Puolan keskuspankki	4,8748
Slovakian keskuspankki	0,6765
Bulgarian keskuspankki	0,8833
Romanian keskuspankki	2,5188
Euroalueeseen kuulumattomat kansalliset keskuspankit yhteensä	30,4908
Yhteensä	**100,0000**

7. Muutokset tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät ole muuttuneet tilikauden 2007 aikana.

8. Rahoitustulo

Euroopan keskuspankkijärjestelmässä rahapoliittisten tehtävien hoidon yhteydessä kertyvä rahoitustulo lasketaan ja jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken perussäännön määräysten ja Euroopan keskuspankin neuvoston tekemien päätösten mukaisesti.

9. Eläkerahasto

Vuonna 2001 tehtiin päätökset Suomen Pankin eläkevastuun hoitamisesta pankin taseessa olevan eläkerahaston avulla. Vuoden 2002 alussa voimaan tulleen järjestelyn tarkoituksena on huolehtia Suomen Pankin henkilöstön eläketurvan kattamiseen liittyvien varojen tuottavasta sijoittamisesta. Suomen Pankin eläkerahastosta laaditaan erillinen vuosikertomus. Eläkerahaston varat sisältyvät Suomen Pankin taseessa muihin saamisiin.

EKPJ:n suuntaviivat yhdenmukaistetusta kirjanpidosta eivät säätele eläkerahaston kirjanpitoa. Tilinpäätöksessä käytetään vuoden viimeisen päivän markkinahintoja. Eläkerahaston kiinteistöt ovat taseessa siirtohetken mukaisessa arvossaan vuosipoistot vähennettyinä. Siltä osin kuin rakennusten tasearvo on katettu arvonkorotuksella, vastaavat poistot kirjataan arvonkorotusta purkamalla siten, että poistoilla ei ole tulosvaikutusta.

10. Varausten kirjaamisen periaatteet

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopaperien markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihtelujen tasaamiseksi on tarpeen.

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä pankin eläkevastuun kattamiseksi tarpeellisia varauksia.

11. Taseen ulkopuoliset vastuut

Taseen ulkopuolisista eristä aiheutuvat voitot ja tappiot käsitellään samalla tavalla kuin taseessa olevista eristä aiheutuneet voitot ja tappiot. Valuuttatermiinit otetaan huomioon laskettaessa valuuttaposition nettokeskihintaa.

Taseen liitetiedot

Vastaavaa

1. Kulta ja kultasaamiset

Suomen Pankilla on 1 576 523 troyunssia kultaa (1 troy-unssi = 31,103 g), joka on tilinpäätöksessä arvostettu markkinahintaan. Vuoden 1999 alussa Suomen Pankki, kuten muutkin eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit, siirsi noin 20 % kullastaan EKP:lle.

	31.12.2007	31.12.2006
Kulta		
Määrä (milj. troyunssia)	1,6	1,6
Hinta troyunssilta (EUR)	568,2	482,69
Arvo markkinahintaan (milj. EUR)	895,8	760,9
Markkina-arvon muutos (milj. EUR)	134,9	75,2

2. Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erässä ovat valuuttavarantoon luettavat valuuttasaamiset euroalueen ulkopuolelta sekä SDR-määräiset saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF).

Valuuttamääräiset saamiset IMF:ltä eriteltyinä

	31.12.2007		31.12.2006	
	Milj. EUR	Milj. SDR	Milj. EUR	Milj. SDR
Varanto-osuus IMF:ssä	89,0	82,9	126,3	110,6
Erityiset nosto-oikeudet	165,1	153,7	146,6	128,4
Muut saamiset IMF:ltä	6,2	5,8	6,6	5,8
Yhteensä	**260,3**	**242,4**	**279,5**	**244,8**

Euron ja SDR:n välisen kurssin kehitys tilikausina 2006 ja 2007

	2007	2006
Maaliskuun loppu	0,88	0,84
Kesäkuun loppu	0,89	0,86
Syyskuun loppu	0,91	0,86
Joulukuun loppu	0,93	0,88

Suomen jäsenosuuden kokonaismäärä valuuttarahastossa on 1 263,8 milj. SDR. Varanto-osuus on se osuus Suomen Pankin jäsenosuudesta, joka on maksettu IMF:lle valuuttana. Toinen osa jäsenosuudesta on maksettu aikoinaan markkoina. Tämän osan valuuttarahasto on lainannut takaisin Suomen Pankille. Markkoina maksetun jäsenosuuden nettovaikutus Suomen Pankin taseessa on nolla, sillä edellä mainittu saaminen ja velka ovat samassa tase-erässä.

Suomen Pankin erityisten nosto-oikeuksien (Special Drawing Rights, SDR) määrä on 165,1 milj. euroa. Erityiset nosto-oikeudet ovat IMF:n luomaa valuuttavarantoa, jonka rahasto on jakanut jäsenmailleen. Erityisiä nosto-oikeuksia käytetään valuuttakaupoissa normaalien valuuttojen tapaan. Erän arvo muuttuu valuuttarahaston jäsenmaiden välisten valuuttakauppojen seurauksena. Lisäksi erän suuruuteen vaikuttavat saadut ja maksetut korot sekä voitto-osuus IMF:ssä.

Yhteensä Suomen Pankin saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta ovat 260,3 milj. euroa. Vuoden 2007 lopussa SDR:n ja euron välinen kurssi oli 1 SDR = 1,074 EUR. Vuonna 2007 SDR:n markkinakurssi oli keskihintaa alhaisempi, joten arvostustappiot tuloutettiin kirjanpitosääntöjen mukaisesti.

Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erä sisältää IMF-erien lisäksi pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta.

Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta eriteltyinä

	31.12.2007 Milj. EUR	31.12.2006 Milj. EUR
Talletukset	247,0	164,9
Kuponkipaperit	3 675,8	3 868,5
Diskonttopaperit	331,1	338,2
Muut saamiset	0,5	98,9
Yhteensä	**4 254,4**	**4 470,5**

Suomen Pankki siirsi vuoden 1999 alussa osan dollari- ja jenimääräisistä saamisistaan EKP:lle.

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamääräisten arvopapereiden valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2007		31.12.2006	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	1 490,4	37,2	1 586,0	37,7
Sveitsin frangi	400,0	10,0	391,0	9,3
Yhdysvaltain dollari	1 794,4	44,8	1 900,6	45,2
Japanin jeni	322,0	8,0	329,1	7,8
Yhteensä	**4 006,8**	**100,0**	**4 206,7**	**100,0**

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamääräisten arvopapereiden maturiteettijakauma

Maturiteetti	31.12.2007		31.12.2006	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	865,0	21,6	1 012,4	24,1
1–2 vuotta	970,6	24,2	487,2	11,6
Yli 2 vuotta	2 171,2	54,2	2 707,1	64,4
Yhteensä	**4 006,8**	**100,0**	**4 206,7**	**100,0**

3. Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta

Tase-erässä ovat valuuttamääräiset talletukset ja arvopaperit sekä muut valuuttamääräiset saamiset euroalueelta. Tase-erä sisältää myös euroalueen vastapuolten kanssa tehdyistä käänteisoperaatioista syntyneet saamiset, 363,8 milj. euroa, jotka liittyvät Yhdysvaltain dollarin määräisen likviditeetin tarjontaan Term Auction Facility -ohjelman avulla. Tässä ohjelmassa EKP sai Yhdysvaltain keskuspankilta tilapäisellä valuutanvaihtojärjestelyllä 20 mrd. dollaria voidakseen tarjota lyhytaikaista dollarimääräistä rahoitusta eurojärjestelmän vastapuolille. EKP toteutti samanaikaisesti swapjärjestelyjä euroalueen kansallisten keskuspankkien kanssa. Nämä puolestaan tarjosivat transaktioista saamansa varat likviditeettiä lisäävillä operaatioilla eurojärjestelmän vastapuolille.

Taseen ulkopuoliset erät: Valuuttaswap- ja termiinisopimukset

Taseen ulkopuoliset erät sisältävät 31.12.2007 avoinna olleita termiinisopimuksiin liittyviä velvoitteita EKP:lle 363,8 milj. euron arvosta. Nämä velvoitteet syntyivät Yhdysvaltain keskuspankin Term Auction Facility -ohjelman avulla tarjoamasta dollarimääräisestä rahoituksesta (ks. erä ”Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta”).

Euroalueen sisäiset valuuttamääräiset saamiset eriteltyinä

	31.12.2007	31.12.2006
	Milj. EUR	Milj. EUR
Talletukset	446,2	98,4
Kuponkipaperit	932,1	787,1
Diskonttopaperit	15,4	156,4
Muut saamiset	0,7	19,5
Yhteensä	**1 394,4**	**1 061,4**

Euroalueen sisäisten valuuttamääräisten arvopapereiden -valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2007		31.12.2006	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	392,8	41,5	303,3	32,1
Sveitsin frangi	10,0	1,1	28,9	3,1
Yhdysvaltain dollari	544,7	57,5	611,3	64,8
Yhteensä	**947,5**	**100,0**	**943,5**	**100,0**

Euroalueen sisäisten valuuttamääräisten arvopapereiden maturiteettijakauma

Maturiteetti	31.12.2007		31.12.2006	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	189,0	19,9	321,1	34,0
1–2 vuotta	176,7	18,6	161,3	17,1
Yli 2 vuotta	581,8	61,4	461,0	48,9
Yhteensä	**947,5**	**100,0**	**943,5**	**100,0**

4. Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erä sisältää euroalueen ulkopuolisia eurotalletuksia, euroalueen ulkopuolella liikkeeseen laskettuja kuponki- ja diskonttopapereita sekä euromääräisiä saamisia Kansainväliseltä järjestelypankilta (BIS).

Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

	31.12.2007	31.12.2006
	Milj. EUR	Milj. EUR
Talletukset	129,0	145,5
Kuponkipaperit	264,7	65,0
Diskonttopaperit	0,0	156,8
Muut saamiset	0,6	0,5
Yhteensä	**394,3**	**367,8**

Euroalueen ulkopuolisten euromääräisten arvopapereiden maturiteettijakauma

Maturiteetti	31.12.2007		31.12.2006	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	30,0	11,3	221,8	100,0
1–2 vuotta	50,0	18,9	0,0	0,0
Yli 2 vuotta	184,7	69,8	0,0	0,0
Yhteensä	**264,7**	**100,0**	**221,8**	**100,0**

5. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta

Tase-erä sisältää rahapolitiikassa käytettävät instrumentit, joiden avulla Suomen Pankki toteuttaa rahapolitiikkaa osana eurojärjestelmää. Erä muodostuu korkoa sisältävistä saamisista suomalaisilta luottolaitoksilta, ja sen suuruus määräytyy suomalaisten luottolaitosten likviditeetintarpeen perusteella.

Perusrahoitusoperaatio on viikoittainen likviditeettiä lisäävä käänteisoperaatio, joka toteutetaan vakiohuutokauppana. Perusrahoitusoperaatioilla on keskeinen asema eurojärjestelmän markkinaoperaatioiden tavoitteiden täyttämisessä, ja niiden avulla turvataan suurin osa rahoitussektorin keskuspankkirahan tarpeesta. Saamiset perusrahoitusoperaatioista olivat 30 milj. euroa vuoden 2007 lopussa.

Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot ovat kerran kuussa toteutettavia likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, jotka toteutetaan vakiohuutokauppoina. Saamiset niistä olivat 200 milj. euroa.

Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta

	31.12.2007 Milj. EUR	31.12.2006 Milj. EUR
Perusrahoitusoperaatiot	30,0	500,0
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	200,0	525,2
Yhteensä	**230,0**	**1 025,2**

6. Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta

Tase-erässä ovat eurotalletukset sekä tilit euroalueen luottolaitoksissa. Tase-erän loppusumma tilikaudella 2007 oli 3,2 milj. euroa. Vuonna 2006 vastaava summa oli 60 milj. euroa.

7. Euromääräiset arvopaperit euroalueelta

Tase-erä sisältää euroalueella liikkeeseen lasketut kuponki- ja diskonttopaperit. Helmi-maaliskuussa 2006 Suomen Pankki muutti rahoitusvarallisuutensa koostumusta vaihtamalla Ruotsin ja Tanskan kruunun määräiset sijoitukset euromääräisiksi. Ennen vuotta 2006 Suomen Pankilla ei ole ollut euromääräisiä sijoituksia.

Euroalueen sisäiset euromääräiset arvopaperit eriteltyinä

	31.12.2007 Milj. EUR	31.12.2006 Milj. EUR
Kuponkipaperit	6 839,1	4 759,7
Diskonttopaperit	24,0	238,4
Yhteensä	**6 863,1**	**4 998,1**

Euroalueen sisäisten euromääräisten arvopapereiden -maturiteettijakauma

Maturiteetti	31.12.2007		31.12.2006	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	1 423,2	20,7	957,5	19,2
1–2 vuotta	1 540,2	22,4	1 096,9	21,9
Yli 2 vuotta	3 899,7	56,8	2 943,7	58,9
Yhteensä	**6 863,1**	**100,0**	**4 998,1**	**100,0**

8. Eurojärjestelmän sisäiset saamiset

Tase-erä sisältää seuraavat saamiset:

- osuus EKP:n pääomasta
- valuuttavarantojen siirtoon perustuva saaminen
- TARGET-järjestelmään ja kirjeenvaihtajapankkitileihin liittyvät saamiset (netto)
- euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvä nettosaaminen.

Eurojärjestelmän kunkin keskuspankin osuus EKP:n pääomasta määräytyy ns. pääoma-avaimen mukaan. Pääoma-avaimeen vaikuttavat maan asukasluku ja bruttokansantuote. Pääoma-avain tarkistetaan viiden vuoden välein ja kun uusia jäseniä liittyy EU:hun. Suomen prosentuaalinen osuus EKP:n pääomasta on ollut 1.1.2007 lähtien 1,2448 %.

Valuuttavarantojen siirtoon perustuva saaminen -erä sisältää Suomen Pankin EKP:lle siirtämän valuuttavaranto-osuuden. Siirto tehtiin eurojärjestelmään siirtymisen yhteydessä. Saamiselle maksetaan viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa lukuun ottamatta kultaa, jolle ei makseta korkoa. Saaminen on euromääräinen ja sen arvo perustuu saamisen arvoon siirtohetkellä.

Tase-erä sisältää TARGET-maksujärjestelmän keskuspankkitilien saldon nettomääräisenä, mikäli Suomen Pankilla on tarkasteluhetkellä ollut saaminen suhteessa eurojärjestelmään.

Nettosaaminen, joka liittyy euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä, käsittää pääoman merkitsemiseen liittyvän mekanismin mukaisen CSM-erän (Capital Share Mechanism)

vähennettynä ns. ECB issue -luvulla. CSM-luvulla liikkeessä olevan setelistön määrä oikaistaan keskuspankin taseessa pääoma-avaimen mukaiseksi. ECB issue -luku taas kertoo EKP:n osuuden (8 %) liikkeessä olevista seteleistä. Kummankin luvun vastakirjaus on taseen vastattavaapuolen erässä ”Liikkeessä olevat setelit”.

9. Muut saamiset

Tase-erä sisältää Suomen Pankin hallussa olevat eurokolikot, käyttöomaisuuden (rakennukset, koneet ja kalusto) ja sijoitusomaisuuden (osakkeet ja osuudet). Tase-erään sisältyvät myös eläkerahaston omaisuus- ja sijoituserät, taseen ulkopuolisten erien arvostuksesta johtuvat erät sekä siirtosaamiset ja muut saamiset.

Aineellinen käyttöomaisuus

	31.12.2007		31.12.2006	
	Kirjan-pitoarvo Milj. EUR	Poistot Milj. EUR	Kirjan-pitoarvo Milj. EUR	Poistot Milj. EUR
Maa-alueet	11,4	–	11,4	
Rakennukset	167,2	1,7	173,7	0,9
Koneet ja kalusto	10,9	2,8	11,4	2,7
Taide ja numismaattinen kokoelma	0,4	–	0,3	–
Eläkerahaston maa-alueet ja rakennukset	40,2	1,0	41,4	1,0
Yhteensä	**230,1**	**5,5**	**238,2**	**4,6**

Aineeton käyttöomaisuus

	31.12.2007		31.12.2006	
	Kirjan-pitoarvo Milj. EUR	Poistot Milj. EUR	Kirjan-pitoarvo Milj. EUR	Poistot Milj. EUR
Tietojärjestelmät	6,10	3,10	6,80	3,10
Yhteensä	**6,10**	**3,10**	**6,80**	**3,10**

Muu omaisuus ja saamiset

	31.12.2007 Milj. EUR	31.12.2006 Milj. EUR
Euroalueen metalliraha	24,2	25,5
Osakkeet ja osuudet	29,2	29,2
Eläkerahaston sijoitukset	438,9	417,8
Siirtosaamiset	312,3	212,5
Muut saamiset	7,8	3,5
Yhteensä	**812,4**	**688,5**

Vastattavaa

1. Liikkeessä olevat setelit

Tase-erä sisältää pääoma-avaimen mukaisen, EKP:n osuudella oikaistun Suomen Pankin osuuden liikkeessä olevien euroseteleiden kokonaismäärästä. Vuonna 2007 tämä osuus oli yhteensä 11 147,6 milj. euroa.

Liikkeessä olevat setelit	31.12.2007 Milj. EUR	31.12.2006 Milj. EUR
5 euroa	97,7	92,5
10 euroa	75,1	84,1
20 euroa	1 764,7	1 614,3
50 euroa	3 066,4	2 524,1
100 euroa	150,0	194,3
200 euroa	281,6	266,6
500 euroa	1 995,7	1 710,9
Eurosetelit yhteensä	**7 431,2**	**6 487,0**
ECB issue -luku	–969,4	–906,0
CSM-luku	4 685,8	4 838,4
Pääoma-avaimen mukainen liikkeessä oleva setelistö	11 147,6	10 419,4

2. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

Tämä tase-erä muodostuu korkoa sisältävistä velvoitteista luottolaitoksille, ja siihen sisältyvät luottolaitosten RTGS-tilien saldot sekä luottolaitosten yötalletukset. Tase-erä syntyy sen rahamarkkinapolitiikan seurauksena, jota Suomen Pankki toteuttaa osana eurojärjestelmää. Vähimmäisvarantojärjestelmän avulla pyritään tasaamaan rahamarkkinakorkoja sekä lisäämään rakenteellisen keskuspankkirahoituksen tarvetta. Luottolaitosten RTGS-tilien päivittäisten saldojen keskiarvon seurantajakson aikana on oltava vähintään varantovelvoitteen suuruinen.

3. Euromääräiset velat muille euroalueella oleville

Tase-erässä ovat euromääräiset velat muille kuin vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille.

4. Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Tase-erässä ovat kansainvälisten organisaatioiden ja euroalueen ulkopuolella sijaitsevien pankkien tilien saldot Suomen Pankissa.

5. Valuuttamääräiset velat euroalueelle

Erään sisältyy valuuttamääräisiä varoja, jotka Valtiokonttori on tallettanut omia maksujaan varten.

6. Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Valuuttavarannon hallinnoimiseksi tehdyt reposopimukset on kirjattu tähän tase-erään.

7. Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä

Tase-erä on erityisten nosto-oikeuksien (vrt. vastaavaa-puolen erä) vastaerä. Alun perin erityiset nosto-oikeudet ja niiden vastaerä olivat yhtä suuret. SDR-määräisen kaupankäynnin seurauksena Suomen Pankin erityisiin nosto-oikeuksiin liittyvät saamiset olivat vuoden 2007 lopussa pienemmät kuin niiden vastaerä. Vastaerän suuruus on 142,7 milj. SDR. Vastaerän SDR-määrä on pysynyt vuosia samansuuruisena, koska sitä ei käytetä kaupankäyntiin.

8. Eurojärjestelmän sisäiset velat

Tähän tase-erään sisältyvät TARGET-maksujärjestelmän tilien saldot nettomääräisinä, mikäli Suomen Pankki on velkaa eurojärjestelmälle. Eurojärjestelmän sisäiset velat ja saamiset on eritelty taseen vastaavaa-puolen erän ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset” liitetiedoissa.

9. Muut velat

Muut velat	31.12.2007 Milj. EUR	31.12.2006 Milj. EUR
Liikkeessä olevat markkasetelit	132,0	134,2
Siirtovelat	15,0	16,6
Ostovelat	0,8	1,3
Muut velat	23,0	9,4
Yhteensä	**170,8**	**161,5**

10. Arvonmuutostili

Tase-erässä ovat maa-alueiden ja rakennusten arvonkorotukset sekä kirjanpitokäytännön muutoksesta johtuvat muut arvostuserot. Lisäksi tase-erä sisältää valuuttamääräisten erien ja arvopapereiden markkinahinta-arvostuksesta syntyneet realisoitumattomat arvostusvoitot. Erä kasvoi edellisvuotiseen nähden 91 milj. euroa. Tästä 81 milj. selittyy arvopapereiden arvon nousulla. Euron vahvistumisella muihin valuuttoihin nähden oli erään –117 milj. euron vaikutus, jota kompensoi kullan hinnan nousu (135 milj. euroa). Erässä on lisäksi 8 milj. euroa vähennystä, joka syntyy rakennusten poistojen vastaerästä.

11. Varaukset

Suomen Pankista annetun lain 20 pykälän mukaan tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopapereiden markkinahintojen muutoksista aiheutu-vien tuloksen vaihteluiden tasaamiseksi on tarpeen. Näiden varausten yhteismäärä on 1 888,6 milj. euroa. Varausten nettomuutos koostuu tuloslaskelman eristä ”Valuuttakurssi- ja hintaerovarauksen muutos”, jota purettiin 413,4 milj. euroa, sekä ”Oman pääoman reaaliarvovarauksen muutos”, jota kartutettiin 85 milj. euroa.

Lisäksi tilinpäätöksessä on tehty varaus eläkevastuun kattamiseksi. Suomen Pankin eläkevastuun kokonaismäärä on 489 milj. euroa, ja tästä on katettu noin 97,9 % eli 479 milj. euroa.

12. Oma pääoma

Tase-erässä ovat kantarahasto ja vararahasto. Suomen Pankista annetun lain 21 pykälän mukaan tappio on katettava vararahastosta, jos pankin tilinpäätös on tappiollinen. Siltä osin kuin vararahasto ei riitä, tappio voidaan jättää kattamatta toistaiseksi. Seuraavien vuosien voitto on ensisijaisesti käytettävä kattamatta jääneiden tappioiden kattamiseen.

Oma pääoma (milj. EUR)	31.12.2007	31.12.2006
Kantarahasto	840,9	840,9
Vararahasto	862,7	755,5
Oma pääoma yhteensä	**1 703,6**	**1 596,4**

Tilikauden tulos (milj. EUR)	2007	2006
Voitonjako valtiolle	250,0	186,0
Suomen Pankin osuus voitosta (siirretään vararahastoon)	160,1	107,2
Yhteensä	**410,1**	**293,2**

13. Tilikauden voitto

Tilikauden 2007 voitto oli 410,1 milj. euroa.

Varaukset (milj. EUR)	Reaaliarvo-varaus	Kurssi- ja hintaerovaraus	Eläkevaraus	Muut varaukset	Yhteensä
Varausten määrä 1.1.2006	281	794	434	1 220	2 728
Varausten lisäys	80	0	25	0	105
Varausten purku	0	–156	0	0	–156
Varausten muutos yhteensä	**80**	**–156**	**25**	**0**	**–51**
Varausten määrä 31.12.2006	361	638	459	1 220	2 676
Varausten määrä 1.1.2007	361	638	459	1 220	2 676
Varausten lisäys	85	0	21	0	106
Varausten purku	0	–413	0	0	–413
Varausten muutos yhteensä	**85**	**–413**	**21**	**0**	**–308**
Varausten määrä 31.12.2007	446	224	479	1 220	2 368

Tuloslaskelman liitetiedot

1. Korkotuotot

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta (milj. EUR)	2007 Euro-määräiset	2007 Valuutta-määräiset	2007 Yhteensä	2006 Euro-määräiset	2006 Valuutta-määräiset	2006 Yhteensä
Korkotulot kultasijoituksista	0,0	1,9	1,9	0,0	2,2	2,2
Korkotuotot kuponkipapereista euroalueen ulkopuolelta	7,5	171,4	178,9	0,8	178,7	179,4
Korkotuotot diskonttopapereista euroalueen ulkopuolelta	2,6	10,2	12,8	2,4	11,8	14,2
Korkotulot talletuksista euroalueen ulkopuolelta	7,9	10,3	18,2	3,3	12,3	15,7
Muut korkotulot euroalueen ulkopuolelta	0,7	8,7	9,4	0,0	8,5	8,5
Yhteensä	**18,8**	**202,5**	**221,3**	**6,5**	**213,6**	**220,1**

Korkotuotot euroalueelta (milj. EUR)	2007 Euro-määräiset	2007 Valuutta-määräiset	2007 Yhteensä	2006 Euro-määräiset	2006 Valuutta-määräiset	2006 Yhteensä
Korkotuotot kuponkipapereista	245,1	55,0	300,1	92,9	40,6	133,5
Korkotuotot diskonttopapereista	5,2	4,8	10,0	9,0	7,9	16,9
Korkotulot talletuksista	2,6	1,9	4,5	1,4	2,9	4,3
EKPJ-erien korkotuotot	148,6	0,0	148,6	87,9	0,0	87,9
Korkotuotot rahapolitiikan eristä	22,1	0,0	22,1	63,2	0,0	63,2
Muut korkotulot	0,0	2,1	2,1	0,0	1,8	1,8
Yhteensä	**423,7**	**63,8**	**487,5**	**254,4**	**53,3**	**307,7**

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta ja euroalueelta olivat yhteensä 708,8 milj. euroa. Näistä 266,3 milj. euroa oli valuuttavarannon korkotuottoja ja 271,8 milj. euroa eurosalkun korkotuottoja.

Loput korkotuotot kertyivät euromääräisistä saamisista. Näistä 22,1 milj. euroa koostui rahapoliittisista operaatioista syntyneistä korkotuotoista ja 24,3 milj. euroa valuuttavarannon siirtoon perustuvasta saamisesta EKP:ltä. EKP:n seteliosuudesta, pääoma-avainten soveltamisesta ja porrastuksesta aiheutuvasta saamisesta ja velasta syntyvä korkotuotto, 112,8 milj. euroa, on esitetty nettomääräisenä. TARGET-saldoihin liittyviä korkotuottoja syntyi 11,5 milj. euroa.

2. Korkokulut

Korot euroalueen ulkopuolelle (milj. EUR)	2007 Euro-määräiset	2007 Valuutta-määräiset	2007 Yhteensä	2006 Euro-määräiset	2006 Valuutta-määräiset	2006 Yhteensä
Korot euroalueen ulkopuolisista talletuksista	0,0	–2,2	–2,2	0,0	–2,0	–2,0
Muut korot euroalueen ulkopuolelle	0,0	–7,2	–7,2	0,0	–6,9	–6,9
Yhteensä	**0,0**	**–9,4**	**–9,4**	**0,0**	**–8,8**	**–8,8**

Korot euroalueelle (milj. EUR)	2007 Euro-määräiset	2007 Valuutta-määräiset	2007 Yhteensä	2006 Euro-määräiset	2006 Valuutta-määräiset	2006 Yhteensä
Korkokulut EKPJ-eristä	–20,7	0,0	–20,7	–18,1	0,0	–18,1
Korkokulut rahapolitiikan eristä	–115,3	0,0	–115,3	–72,1	0,0	–72,1
Muut korot euroalueelle	–0,1	–0,5	–0,6	0,0	–0,6	–0,6
Yhteensä	**–136,1**	**–0,5**	**–136,5**	**–90,2**	**–0,6**	**–90,8**

Sekä euroalueelle että sen ulkopuolelle maksetut korot olivat yhteensä 145,9 milj. euroa. Niistä 110,6 milj. euroa on vähimmäisvarantotalletuksille maksettuja korkoja. Korkokulua syntyi myös eurojärjestelmään kuuluvien keskuspankkien TARGET-saldoille maksetuista koroista, 20,7 milj. euroa.

3. Korkokate

Korkokate	31.12.2007 Milj. EUR	31.12.2006 Milj. EUR
Korkotuotot		
Korkotuotot rahoitusvarallisuudesta	538,2	376,7
Korkotuotot rahamarkkinatalletuksista	22,0	63,2
Korkotuotot EKPJ-saamisista	148,6	87,9
Yhteensä	**708,8**	**527,8**
Korkokulut		
Korkokulut rahoitusvarallisuudesta	–9,8	–9,4
Korkokulut sekkitileistä	–115,3	–72,1
Korkokulut EKPJ-veloista	–20,7	–18,1
Yhteensä	**–145,9**	**–99,7**
KORKOKATE	**563,0**	**428,1**

4. Valuuttakurssimuutoksista realisoituneet voitot ja tappiot

Erä sisältää valuuttamääräisten erien myynnistä realisoituneet voitot ja tappiot. Vuonna 2007 valuuttakurssien muutoksista realisoituneet tappiot olivat 379,2 milj. euroa.

5. Arvopapereiden realisoituneet hintaerot

Erä sisältää arvopapereiden myynnistä realisoituneet voitot ja tappiot. Jokaista arvopaperilajia tarkastellaan kirjanpidossa erikseen. Vuonna 2007 arvopapereista realisoitui niiden hinnan muutosten johdosta 34,2 milj. euroa tappiota.

6. Valuuttakurssi- ja hintaerovarauksen muutos

Vuonna 2007 varausta purettiin 413,4 milj. euroa tilinpäätöspolitiikan mukaisesti.

7. Rahoitustulon netto-osuus

Erässä esitetään eurojärjestelmälle maksetun ja eurojärjestelmästä takaisin jaetun rahoitustulon nettosumma. Kunkin kansallisen keskuspankin rahoitustulo on laskettu käyttämällä velkapohjaa vastaan yksilöityjen varojen todellista tuottoa. Velkapohja koostuu seuraavista eristä: liikkeessä olevat setelit, rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat luottolaitoksille, TARGET-transaktioista johtuvat eurojärjestelmän sisäiset nettovelat sekä eurojärjestelmän sisäiset nettovelat, jotka liittyvät euroseteleiden arvon kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä. Velkapohjaan sisältyville veloille maksetut korot vähennetään yhteenlaskettavan rahoitustulon määrästä.

Yksilöidyt varat koostuvat seuraavista eristä: rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset saamiset luottolaitoksilta, valuuttavarantojen siirtoon perustuva euromääräinen saaminen, TARGET-järjestelmään liittyvä nettosaaminen, euroseteleiden kohdentamiseen liittyvä nettosaaminen, pääoma-avaimen avulla

laskettu rajallinen osuus kansallisen keskuspankin kullan määrästä. Kullan ei oleteta tuottavan. Kun yksilöityjen varojen määrä on enemmän tai vähemmän kuin velkapohja, erolle lasketaan tuotto käyttämällä kaikkien kansallisten keskuspankkien yksilöityjen varojen keskituottoa. Eurojärjestelmän yhteenlaskettu rahoitustulo jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken merkityn pääoman jakoperusteen mukaisesti. Suomen Pankin varsinainen rahoitustulon nettoosuus oli 7,6 milj. euroa.

8. Osuus EKP:n voitosta

EKP ei jakanut voittoa tilikaudelta 2006.

9. Muut keskuspankkitoiminnan tuotot

Tässä erässä ovat saadut osingot, 3,1 milj. euroa, jotka koostuvat pääasiassa BIS:n osakkeista.

10. Muut tuotot

Tässä erässä ovat Rahoitustarkastuksen valvontamaksut, 19,6 milj. euroa. Erä sisältää myös saatuja vuokratuottoja, käyttöomaisuuden luovutusvoittoja, toimitusmaksuja sekä palkkioita.

11. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	31.12.2007 Milj. EUR	31.12.2006 Milj. EUR
Palkat ja palkkiot	36,3	37,1
Työnantajakorvaukset eläkerahastolle	28,9	16,9
Muut henkilösivukulut	3,0	3,2
Yhteensä	**68,3**	**57,3**

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	2007 Henkeä	2006 Henkeä
Suomen Pankki	504	523
Rahoitustarkastus	139	140
Yhteensä	**643**	**663**

Palkat ja palkkiot olivat 36,3 milj. euroa ja henkilösivukulut 3,0 milj. euroa. Työnantajakorvaukset eläkerahastolle sisältävät 22,1 milj. euron kannatusmaksun (10 milj. euroa vuonna 2006) sekä työnantajan eläkemaksun.

12. Hallinnolliset kulut

Erään sisältyvät vuokrat, kokous- ja sidosryhmäkulut, ostopalveluista aiheutuneet kulut ja tarvikkeet.

Lisäksi erässä on henkilöstön koulutus-, virkamatka- sekä rekrytointikuluja.

Hallinnolliset kulut	2007 Milj. EUR	2006 Milj. EUR
Tarvikkeista ja hankinnoista aiheutuvat kulut	1,7	1,6
Kalustosta ja laitteistosta aiheutuvat kulut	3,1	3,3
Kiinteistöistä aiheutuvat kulut	8,5	8,4
Henkilöstösidonnaiset kulut	3,6	3,5
Ostetuista palveluista aiheutuvat kulut	8,3	7,4
Muut hallinnolliset kulut	1,2	0,9
Yhteensä	**26,4**	**25,1**

13. Poistot käyttöomaisuudesta

Poistot käyttöomaisuudesta on eritelty taseen vastaavaa-puolen muiden saamisten liitetiedoissa.

14. Setelien hankintakulut

Setelien hankintakulut olivat 3,9 milj. euroa.

15. Muut kulut

Muista kuluista suurin osa liittyy kiinteistöjen käyttöön ja ylläpitoon.

16. Eläkerahaston tuotot

Erään sisältyvät Suomen Pankin eläkerahaston sijoitustoiminnan tuotot, 11 milj. euroa. Lisäksi erässä ovat Suomen Pankin ja Rahoitustarkastuksen työnantajan osuudet sekä työntekijän osuus maksutulosta, 8,7 milj. euroa. Erään sisältyy myös Suomen Pankin eläkerahastolle maksama kannatusmaksu, 22,1 milj. euroa.

17. Eläkerahaston kulut

Erään sisältyvät Suomen Pankin eläkerahaston sijoitusten kulut, 1 milj. euroa, maksetut eläkkeet, 18,9 milj. euroa, hoitokulut sekä poistot eläkerahaston hallussa olevasta käyttöomaisuudesta.

18. Varausten muutos

Varaukset on eritelty taseen vastattavaa-puolen liitetiedoissa.

19. Tilikauden tulos

Tilikauden 2007 tulos oli 410,1 milj. euroa. Johtokunta esittää pankkivaltuustolle, että voitosta 250 milj. euroa siirretään käytettäväksi valtion tarpeisiin.

SUOMEN PANKIN HALLINTO JA PANKKIVALTUUSTON KÄSITTELEMIÄ ASIOITA

Johdanto

Vuoden 1999 alussa voimaan tulleen lain (214/1998) mukaan Suomen Pankin toimielimiä ovat pankkivaltuusto ja johtokunta. Pankkivaltuustoon kuuluu yhdeksän eduskunnan valitsemaa pankkivaltuutettua. Pankkivaltuuston tehtävät jakautuvat kolmeen ryhmään: valvontaan, keskeisiin hallintotehtäviin ja muihin tehtäviin. Pankkivaltuusto antaa eduskunnalle vuosittain kertomuksen Suomen Pankin toiminnasta ja hallinnosta sekä käsittelemistään tärkeimmistä asioista. Lisäksi pankkivaltuusto voi tarvittaessa antaa kertomuksia rahapolitiikan toteuttamisesta ja muusta Suomen Pankin toiminnasta.

Euroopan keskuspankin perussäännön mukaisesti Suomen Pankin ensisijaisena tavoitteena on osana Euroopan keskuspankkijärjestelmää (EKPJ) perustamissopimuksen mukaisesti pitää yllä hintavakautta ja tehtävänä toteuttaa osaltaan EKP:n neuvoston määrittelemää rahapolitiikkaa. Tehtävänä on myös huolehtia osaltaan rahahuollosta ja setelien liikkeeseenlaskusta, valuuttavarannon hallussapidosta ja hoidosta sekä maksu ja muun rahoitusjärjestelmän luotettavuudesta ja tehokkuudesta samoin kuin osallistua sen kehittämiseen. Lisäksi Suomen Pankin tehtävänä on huolehtia toimintansa kannalta tarpeellisten tilastojen laatimisesta ja julkaisemisesta.

Pankkivaltuuston keskeisiä työskentelytapoja ovat sen kokouskeskustelut johtokunnan kanssa euroalueen rahapolitiikasta, taloudellisesta kehityksestä ja Euroopan keskuspankin rahapolitiikan toteutuksesta. Suomen Pankki näkee organisaationsa vakauden rakentajaksi sekä aktiiviseksi ja rakentavaksi EKPJ:n jäseneksi. Sen ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintavakautta yhteisen edun vuoksi. Yhtenä rahoitusalan johtavista viranomaisista keskuspankki pyrkii turvaamaan rahoitusjärjestelmän vakauden ja tehokkuuden sekä edistämään Euroopan rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä.

Kertomusvuonna pankkivaltuuston kokouksissa keskusteltiin alustusten pohjalta Euroopan keskuspankin rahapolitiikasta ja EKP:n toiminnan muista ajankohtaisista aiheista sekä kansainvälisestä taloudellisesta kehityksestä ja taloustilanteesta erityisesti Euroopassa, Yhdysvalloissa, Venäjällä ja Kiinassa sekä Suomessa ja Baltian maissa.

Keskustelua käytiin niin ikään maailmantalouden kehityksestä, Yhdysvaltain asuntolainamarkkinoista, kansainvälisen luottokriisin yleisistä vaikutuksista sekä finanssivalvonnan haasteista samoin kuin tekijöistä, jotka vaikuttavat Kiinan talouteen ja inflaatiokehitykseen. Suomea koskevissa keskusteluissa käsiteltiin suhdannekehitystä, hiljattain tehtyjen tuloratkaisujen vaikutuksia, asuntojen tuotantoa, asuntojen hintakehitystä ja asuntolainoihin liittyviä nuorten perheiden riskejä, metsäteollisuuden ongelmia, rahoitusmarkkinoiden viimeaikaisten epävarmuuksien mahdollista vaikutusta Suomen yrityskauppamarkkinoihin, kiinteistöalaan ja laajemmin kansantalouden kehitykseen tilanteen jatkuessa pitempään. Finanssivalvontaa koskevia keskusteluja käytiin finanssivalvonnan ja sosiaalivakuutuksen suhteesta ja rahalaitosten isäntä- ja kotivaltion asetelmasta sekä rahoitusmarkkinoiden integraatiohankkeiden merkityksestä finanssivalvonnalle.

Pankkivaltuustolle esiteltiin Suomen Pankin organisaatiota, ydintoimintoja sekä roolia Suomen rahaviranomaisena ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän jäsenenä. Katsausten aiheina olivat rahamarkkinoiden ja pankkien tilanteen kehittyminen kansainvälisen rahoitusmarkkinakriisin myötä, keskuspankkijärjestelmän toiminta, keskuspankkirahan merkitys rahalaitoksille ja kuluttajille, maksuliikenne ja keskuspankin maksujärjestelmäpalvelut, rahahuollon toimivuus ja turvallisuus, rahoitusvarallisuuden sijoittaminen sekä Suomen finanssivalvonnan uudistaminen ja järjestäminen vastaisuudessa. Lisäksi annettiin selvitys Suomessa toteutetuista rahoitusmarkkinoiden kriisiharjoituksista.

Johtokunnan voitonjakoehdotus vuodelta 2006 perustui Suomen Pankista annetun lain (214/1998) tilinpäätöstä, rahoitustuloa ja voi-

tonjakoa koskevien säännösten lisäksi Suomen Pankin tasepolitiikan tarkistukseen. Tavoitteena on vakaa voitonjako pankin vakavaraisuutta vaarantamatta. Johtokunta pyrkii soveltamaan tasepolitiikkaa siten, että valtiolle voitaisiin tulouttaa vuosittain voitonjaossa keskimäärin vähintään 100 miljoonaa euroa; tämän summan ylitys on mahdollinen tuloksen niin salliessa. Suomen Pankkia koskevan lain 21 §:n mukaan pankkivaltuusto voi tehdä päätöksen voiton käytöstä säädöksen pääsäännöstä (½–½) poiketen, kun se pankin taloudellisen aseman tai vararahaston suuruuden vuoksi on perusteltua. Kokouksessaan 30. maaliskuuta 2007 pankkivaltuusto päätti, että Suomen Pankkia koskevan lain (214/1998) 11 §:n 1 momentin 3 kohdan ja 21 §:n 2 momentin nojalla vuoden 2007 voitosta, 293 milj. euroa, siirretään noin 1/3 osa vararahaston kartuttamiseen ja 186 milj. euroa valtion tarpeisiin.

Hallinto

Eduskunnan valitsemat tilintarkastajat totesivat tilivuodelta 2006 suorittamansa tilintarkastuksen yhteenvedossa pitävänsä Suomen Pankin riskienhallinnan ja turvallisuustoimenpiteiden jatkuvaa kehittämistä tärkeänä. Maksujärjestelmien toimivuuden vahvistamiseen ja toimintavarmuuden turvaamiseen mahdollisten häiriötilanteiden hallinnan varmistamiseksi on jatkuvasti kiinnitettävä huomiota. Suomen Pankin tavoite- ja tulosraportti todettiin informatiiviseksi ja raportointitapaa pidettiin onnistuneena. *Pankkivaltuustossa keskusteltiin alustusten perusteella erityisesti Suomen Pankin riskienhallinnasta ja turvallisuustoimenpiteistä sekä maksujärjestelmistä.*

Johtokunta

Pankkivaltuusto päätti kokouksessaan 23. elokuuta valintaperusteista johtokunnan jäsenen viran täyttämiseksi ja käynnisti virkaanilmoittautumismenettelyn. Kokouksessaan 13. syyskuuta pankkivaltuusto esitti, että valtioneuvosto ryhtyisi toimenpiteisiin, että Suomen Pankin johtokunnan jäsenen avoimeen virkaan nimitetään professori Seppo Mikko Sakari Honkapohja 1.1.2008 alkaen. Valtioneuvosto päätti esittää tasavallan presidentille pankkivaltuuston esityksen mukaisesti Honkapohjaa. Tasavallan presidentti nimitti Honkapohjan johtokunnan jäsenen virkaan viiden vuoden toimikaudeksi 1.1.2008 alkaen.

Kertomusvuoden päättyessä johtokunnan jäsenillä oli seuraavat viranhoitoon liittyvät jäsenyydet:

Johtokunnan puheenjohtaja *Erkki Liikanen*
Euroopan keskuspankin neuvosto ja yleisneuvosto, jäsen
Kansainvälinen valuuttarahasto, hallintoneuvoston jäsen
Johtokunnan jäsen *Sinikka Salo*
Euroopan keskuspankkijärjestelmä, kansainvälisten suhteiden komitea (IRC), jäsen
Johtokunnan jäsen *Pentti Hakkarainen*
Euroopan unionin talous- ja rahoituskomitea (EFC), jäsen.

Lisäksi johtokunnan jäsenillä oli muita sivutoimia ja luottamustehtäviä, jotka pankkivaltuusto on Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 17 §:n nojalla hyväksynyt.

Pankkivaltuuston kokoonpano

Pankkivaltuutettuina toimivat vuoden 2007 alkaessa seuraavat eduskunnan valitsijamiesten valitsemat henkilöt:

Kiviniemi, Mari, valtiotieteiden maisteri
Backman, Jouni, yhteiskuntatieteiden ylioppilas
Häkämies, Jyri, valtiotieteiden maisteri
Alho, Arja, valtiotieteiden tohtori
Andersson, Janina, valtiotieteiden maisteri
Korhonen, Martti, pääluottamusmies
Katainen, Jyrki, yhteiskuntatieteiden maisteri
Koski, Markku, levyseppä-hitsaaja
Lankia, Eero, agrologi.

Puheenjohtajana toimi pankkivaltuutettu Mari Kiviniemi ja varapuheenjohtajana pankkivaltuutettu Jouni Backman. Työjaoston kolmantena jäsenenä toimi pankkivaltuutettu Jyri Häkämies.

Toukokuun 3. päivänä eduskunta toimitti pankkivaltuutettujen vaalin. Valituiksi tulivat pankkivaltuutettu Martti Korhonen sekä kansanedustajat *Ben Zyskowicz, Seppo Kääriäinen, Mika Lintilä, Tanja Saarela, Pekka Ravi, Marja Tiura, Antti Kalliomäki* ja *Liisa Jaakonsaari*. Seuraavana päivänä pankkivaltuusto piti järjestäytymiskokouksen ja valitsi puheenjohtajaksi kansanedustaja Seppo Kääriäisen ja varapuheenjohtajaksi kansanedustaja Antti Kalliomäen. Pankkivaltuusto päätti kokouksessaan lisäksi asettaa pankkivaltuutettujen johtosäännön tarkoittaman työjaoston ja valitsi sen kolmanneksi jäseneksi kansanedustaja Pekka Ravin. Sihteerikseen pankkivaltuusto otti varatuomari *Anton*

Mäkelän. Pankkivaltuuston neuvonantajana toimi valtiotieteiden tohtori *Jaakko Kiander*, joka valittiin uudelleen tehtäväänsä 1.10. alkaen pankkivaltuuston toimikauden loppuun.

Tilintarkastajat

Eduskunta toimitti 3. toukokuuta Suomen Pankin tilintarkastajien ja heidän varajäsentensä vaalin ja valitsi tilintarkastajiksi vuoden 2007 tilejä tarkastamaan seuraavat henkilöt:

Kiviranta, Esko, kansanedustaja
Koskela, Markku, KHT
Nepponen, Olli, kansanedustaja
Manner, Kari, KHT
Heinäluoma, Eero, kansanedustaja.

Tilintarkastajien varajäsenet:

Leppä, Jari, kansanedustaja
Riipi, Hannu, KHT
Toivakka, Lenita, kansanedustaja
Prepula, Eero, KHT, JHTT
Filatov, Tarja, kansanedustaja.

Tilintarkastajat valitsivat 18. kesäkuuta puheenjohtajakseen kansanedustaja *Olli Nepposen* ja ottivat sihteerikseen professori *Kalervo Virtasen*.

Tilintarkastus

Vuoden 2006 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, kansanedustaja *Timo Seppälä*, kansanedustaja *Arto Bryggare*, kansanedustaja *Esko Kiviranta*, professori, KHT *Markku Koskela*, ja kauppatieteiden kandidaatti, KHT *Veli Vanhanen* suorittivat 26.–29. maaliskuuta Suomen Pankin tilinpäätöksen ja kirjanpidon sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 2006.

KHT-yhteisö Ernst & Young suoritti Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussäännön artiklan 27 mukaisen pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastuksen, josta laadittuun raporttiin tilintarkastajat perehtyivät.

Tilintarkastajien lausunnon mukaisesti pankkivaltuusto vahvisti kokouksessaan 30. maaliskuuta pankin tuloksen ja taseen vuodelta 2006.

RAHOITUSTARKASTUS

Johdanto

Vuonna 2003 heinäkuun 1. päivänä voimaan tulleen lain (587/2003) mukaan Rahoitustarkastus toimii hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä, mutta on päätöksenteossaan riippumaton pankista. Vastuu Rahoitustarkastuksen toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden ja tehokkuuden valvonnasta on pankkivaltuustolla ja yleinen ohjausvastuu Rahoitustarkastuksen johtokunnalla. Pankkivaltuuston tehtävänä on nimittää Rahoitustarkastuksen johtokunta. Johtokunta toimittaa pankkivaltuustolle vuotuisen kertomuksen Rahoitustarkastuksen toiminnasta ja vähintään kerran vuodessa kertomuksen toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta[1]. Pankkivaltuusto voi harkintansa mukaisesti sisällyttää vuotuiskertomuksen asioita tähän eduskunnalle annettavaan kertomukseen ja halutessaan käsitellä tavoitteista ja niiden toteutumisesta annettua johtokunnan kertomusta osana tätä kertomusta. Tällä tavoin on mahdollista saattaa yhteiskunnallisesti merkittävät Rahoitustarkastuksen toimintalinjaukset ja ratkaisut tarvittaessa myös eduskunnan keskustelun kohteeksi.

Lainsäädäntöuudistuksia

Kertomusvuonna tuli voimaan kaksi finanssimarkkinoiden näkökulmasta merkittävää lainsäädäntökokonaisuutta. Vakavaraisuusuudistusta koskeva lainsäädäntö tuli voimaan helmikuussa 2007 ja rahoitusvälineiden markkinat direktiivin (MiFID) täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntö marraskuun alussa.

Kertomusvuonna on ollut käynnissä muutamia, vielä vuoden 2008 puolelle jatkuvia merkittäviä sääntelyhankkeita, jotka koskettavat toisaalta finanssimarkkinoita ja toisaalta niiden valvontaa. Uutta valvontaviranomaista koskeva hallituksen esitys on tarkoitus saattaa eduskunnan käsiteltäväksi vuoden 2008 alkupuoliskolla. Maksupalveludirektiivin täytäntöönpanoa koskeva hallituksen esitys samoin kuin rahanpesun estämiseen liittyvän direktiivin täytäntöönpanoa koskeva hallituksen esitys annettaneen niin ikään vuoden 2008 aikana. Rahoitustarkastuksen näkökulmasta on keskeistä, että maksupalveludirektiivin täytäntöönpanon seurauksena luvanvaraisiksi siirtyvät maksunsiirtopalveluyritykset tulevat mahdollisesti Rahoitustarkastuksen valvottaviksi. Uusia tahoja tulee myös valvottaviksi rahanpesun estämiseen liittyvän direktiivin täytäntöönpanon myötä.

Arvopaperimarkkinalain kokonaisuudistus käynnistyi myös loppuvuonna 2007. Uudistuksen yksi osa on arvioida itsesääntelyn ja viranomaissääntelyn keskinäistä roolia.

Hallinto

Pankkivaltuustossa keskusteltiin finanssivalvontaa eli yhdistettyä rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomaista koskevista suunnitelmista, joita valmisteltiin kertomusvuoden aikana valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa finanssivalvontatyöryhmässä.

Rahoitustarkastuksen johtajana toimi 31.1.2007 saakka kauppatieteiden maisteri *Kaarlo Jännäri* ja 1.2.2007 alkaen varatuomari, ekonomi *Anneli Tuominen*.

Kertomusvuonna Rahoitustarkastuksen johtokunnan puheenjohtajana toimi Suomen Pankin ehdotuksesta jäseneksi nimitetty Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja *Matti Louekoski*, varajäsenenään osastopäällikkö *Heikki Koskenkylä*. Varapuheenjohtajana toimi valtiovarainministeriön ehdotuksesta jäseneksi nimitetty lainsäädäntöjohtaja *Pekka Laajanen*. Muut johtokunnan jäsenet olivat valtiovarainministeriön ehdotuksesta jäseneksi nimitetty finanssineuvos *Heikki Solttila* ja varajäseneksi nimitetty lainsäädäntöneuvos *Ilkka Harju*, sosiaali- ja terveysministeriön ehdotuksesta jäseneksi nimitetty ylijohtaja *Tarmo Pukkila* ja varajäseneksi nimitetty apulaisosastopäällikkö *Carin*

[1] Rahoitustarkastuksen toimintakertomus ja johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle ovat saatavissa Ratan kotisivulta http://www.rahoitustarkastus.fi/Fin/Tiedotus/etusivu.htm.

Lindqvist-Virtanen, sekä rahoitustarkastuslain nojalla Rahoitustarkastuksen johtaja Anneli Tuominen ja Vakuutusvalvontaviraston ylijohtaja *Hely Salomaa*.

Johtokunnan sihteerinä toimi kertomusvuonna Rahoitustarkastuksen päälakimies *Markku Lounatvuori.*

Rahoitusmarkkinoiden kehitys kertomusvuoden aikana

Rahoitustarkastuksen (Rata) arvion mukaan Suomen rahoitusmarkkinoiden vakaus oli hyvä vuoden 2007 aikana. Valvottavien riskinkantokyky pysyi yleisesti ottaen vahvana, ja Suomen rahoitusmarkkinoita voidaan pitää vakaina, vaikka lähinnä kansainvälisen talouden häiriöistä aiheutunut epävarmuus talouden ja arvopaperimarkkinoiden kehityksen suhteen lisääntyi. Suomessa toimivien pankkien subprime-kriisistä aiheutuvat tappiot ovat jääneet rajallisiksi, eikä pankeilla ole ollut ongelmia rahoituksensa järjestämisessä, vaikka varainhankinnan kustannukset ovat kasvaneet. Pankkien väliset rahamarkkinat ovat myös selvästi alkaneet normalisoitua vuoden 2008 alusta.

Suomalaisten pankkien kannattavuus ja vakavaraisuus olivat kertomusvuonna hyvällä tasolla. Tehdyt stressitestit osoittivat, että pankkien kannattavuudessa riittää puskuria suurienkin riskien varalle ilman, että vakavaraisuus vaarantuu. Myös sijoituspalveluyritykset ja rahastoyhtiöt ovat pääosin kannattavia ja vakavaraisia, vaikka hajonta on huomattavasti suurempi kuin pankkisektorissa.

Ratan toimet pankkivaltuuston edellisen kertomuksen johdosta

Edellisessä, vuoden 2006 toimintaa koskeneessa kertomuksessaan pankkivaltuusto kiinnitti huomiota muutamiin seikkoihin Ratan toiminnassa. Pankkivaltuusto yhtyi Rahoitustarkastuksen näkemykseen Suomen rahoitusmarkkinoiden vakaudesta ja pankkien hyvästä tilasta. Samalla pankkivaltuusto halusi edellisvuosien tapaan kiinnittää huomiota niihin velallisille ja koko kansantaloudelle aiheutuviin riskeihin, joita nopeaan lainakannan kasvuun ja erityisesti aiempaa suurempiin asuntolainoihin liittyy. Kertomusvuoden aikana Rahoitustarkastus on painottanut pankeille asiakkaiden maksukyvyn ja vakuuksien riittävyyden varmistamista luotonmyöntötilanteessa ja nostanut asuntovelallisten riskien kasvun ja riskeiltä suojautumisen esille viestinnässään useita kertoja.

Luottojen kysyntä jatkui vuonna 2007 edellisvuotista voimakkaampana. Pankkien järjestämättömät saamiset kasvoivat, mutta suhteessa luottokantaan niiden määrä oli edelleen vähäinen. Myös erääntyneet saamiset lisääntyivät edellisvuotista nopeammin. Niiden osuus luottokannasta oli hieman kasvussa, mikä saattaa ennakoida pankkien luottosalkun laadun huononemista. Rata toteaakin, että näistä huolestuttavista merkeistä huolimatta lainanottajien velanhoitokyky on säilynyt toistaiseksi keskimäärin hyvänä, joskin maksuongelmat ovat lisääntyneet. Maksuhäiriöt ja pankkien arvonalennuskirjaukset ovat toistaiseksi pysyneet suhteellisen vähäisinä.

Kertomuksessaan pankkivaltuusto katsoi, että Rahoitustarkastuksen resurssit ovat sen perustehtävää ajatellen sopivat. Suurten Suomessa toimivien pankkien siirtymisen ulkomaiseen omistukseen katsottiin kuitenkin voivan muuttaa tilannetta. Tilanne onkin muuttumassa, kun Sampo Pankista tullee sivukonttori vuonna 2008. Myös Nordea on ilmaissut suunnittelevansa tämänsuuntaista kehitystä lähivuosina. Sivukonttorien valvontamaksut ovat noin kolmannes tytäryhtiön valvontamaksuista, joten Rahoitustarkastuksen tuotot vähenevät näiden kahden pankin sivukonttorimuotoon siirtymisen jälkeen arviolta 3 milj. euron verran. Rata katsoo kuitenkin, että Sampo Pankin sivukonttoristuminen ei vaikuta tarvittaviin resursseihin välittömästi, sillä valvontayhteistyön ja raportoinnin järjestäminen käytännössä edellyttävät riittäviä resursseja Sampo Pankin valvontaan. Pidemmällä aikavälillä valvontatehtävien vähentyminen supistaa resurssien tarvetta, mutta ei samassa määrin kuin valvontamaksut pienenevät. Tämä johtuu siitä, että resursseja tarvitaan edelleen valvontayhteistyöhön Tanskan valvojan Finanstilsynetin kanssa, sillä Sampo Pankki on Suomessa merkittävä sivukonttori.

Valvonnan rahoitukseen on etsitty ratkaisuja finanssivalvontatyöryhmässä. Rahoitus- ja vakuutusvalvontojen yhdistymisen odotetaan tuovan kustannussäästöjä, mutta uuden valvojan rahoituksessa on varauduttava myös muuhun. Valvontaa tulee tehostaa ja sen kustannukset tulee mitoittaa vastaamaan valvottavarakenteen jo toteutuneita ja myöhemmin toteutettavia muutoksia. Valvottavilta perittäviä kustannuksia pienentäisi finanssivalvontatyöryhmän ehdotus, että valvontamaksuina ja toimenpidemaksuina vastaisuudessa kerättävä määrä kattaisi noin

90 % uuden valvojan kuluista. Loppuosa eli noin 10 % jäisi julkisen rahoituksen osuutena Suomen Pankin vastattavaksi.

Edelleen pankkivaltuusto kiinnitti huomiota pankkipalvelumaksuihin, ja Rahoitustarkastus on seurannut niiden kehitystä ja pankkipalveluiden saatavuutta. Pankkivaltuusto toivoi, että tätä seurantaa jatketaan. Kertomusvuoden aikana Rahoitustarkastus selvitti peruspankkipalveluiden saatavuutta ja hinnoittelua maaliskuun alun tilanteen pohjalta. Hinnat olivat enimmäkseen hieman nousseet. Jotkin yksittäiset maksut olivat kalliita, mutta vaihtoehtoisia palveluja oli kuitenkin tarjolla. Myös palveluiden saatavuus on jonkin verran muuttunut: toisilla pankeilla se oli supistunut, toisilla taas lisääntynyt. Rahoitustarkastuksen käsityksen mukaan peruspankkipalveluita on edelleen hyvin saatavilla ja niiden hintataso on kohtuullinen.

Matkapuhelimella tilattavien korkeakorkoisten pikaluottojen määrä samoin kuin näistä luotoista seuranneet maksuhäiriöt lisääntyivät voimakkaasti kertomusvuoden aikana. Pankkivaltuusto toivoi, että Rahoitustarkastus selvittää mahdollisuudet säädellä pikaluottoliiketoimintaa lainsäädännön avulla. Kertomusvuoden aikana Rahoitustarkastus on tukenut viranomaisten yhteisiä ponnisteluja pikalainoihin liittyvien epäkohtien ja lainsäädännön muutostarpeiden selvittämiseksi. Erilaisia etenemisvaihtoehtoja onkin selvitetty niin eduskunnassa kuin lainvalmistelusta vastuussa olevissa ministeriöissä. Lisäksi oikeusministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan pikaluottoihin liittyvän lainsäädännön muuttamista. Rahoitustarkastuksen edustaja on mukana tässä työryhmässä. Työryhmän toimikausi päättyy 30.11.2008.

Rahoitustarkastuksen toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Valvottavien riskinkantokyky on yleisesti ottaen pysynyt vahvana, ja Suomen rahoitusmarkkinoita voidaan pitää vakaina, vaikka epävarmuus talouden ja arvopaperimarkkinoiden kehityksestä on lisääntynyt. Suomalaisten pankkien kannattavuus ja vakavaraisuus pysyivät vuonna 2007 hyvällä tasolla.

Rahoitustarkastuksessa keskeinen toiminnallinen tavoite kertomusvuonna oli suunnata valvontaresurssit riskialtteimmiksi arvioitujen alueiden tarkastuksiin, kuten luotto- ja markkinariskeihin, operatiivisiin riskeihin ja maksujärjestelmiin. Tavoitteen mukaisesti toteutettiin suunnitellut luottoriskin hallinnan tarkastukset ja aloitettiin markkinariskien hallinnan pidemmän ajan syvällinen tarkastusohjelma. Tarkastushavaintojen mukaan tunnistettujen riskien hallinta on hoidettu pankeissa hyvin.

Rahoitustarkastuksen panos valvottavien Basel II valmiuden tarkastamisessa ja edistämisessä oli mittava. Sisäisten mallien käyttöönotto ja pääoman riittävyyden arviointiprosessin luominen ovat osoittautuneet joillekin valvottaville hyvinkin haasteellisiksi. Mallien käyttöönottoa on jouduttu lykkäämään niiden luotettavuuden ja sääntelyn velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi. Yhdenkään valvottavan siirtymä Basel II järjestelmään ei ole kuitenkaan toistaiseksi vaarantunut, koska valvottavat ovat mukauttaneet suunnitelmiaan Rahoitustarkastuksen kannanottojen perusteella.

Rahoitustarkastuksen resurssien tarve sisäisten mallien hyväksynnässä yhteistyössä pohjoismaisten valvojien kanssa osoittautui ennakoitua paljon suuremmaksi.

Kansainvälinen kehittämis- ja valvontayhteistyö

Sekä koti- että ulkomainen yhteistyö pankkivalvonnassa oli kertomusvuonna tiivistä. Finanssiryhmittymien eli konglomeraattien valvonnan kehittämisessä Rata toteutti yhteistyöprojektin Vakuutusvalvontaviraston kanssa. Projektin tärkeimpiä tuloksia olivat vakavaraisuuslaskennan täsmentäminen ja ryhmittymien riskiarvion määrittely. Haasteena tässä valvonnassa on edelleen välttämätön aukottoman kokonaiskuvan muodostaminen ryhmittymän riskeistä ja pääoman riittävyydestä.

Pohjoismaisen valvontayhteistyön tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty hyvin. Tämä luo edellytykset maiden rajat ylittävien konsernien tehokkaalle kokonaisvalvonnalle. Valvontayhteistyö on toiminut edelleen saumattomasti Nordean valvonnassa. Danske-ryhmän ja Sampo Pankin valvontaa on alettu aktiivisesti järjestää Tanskan valvojan kanssa. Yhteistyö on jo sovittu ulotettavaksi sivukonttorimuotoon. Myös vuoropuhelu Islannin valvontaviranomaisen kanssa on käynnistynyt.

Rahoitustarkastuksen vaikutus Euroopan pankkivalvojien komitean (CEBS) työhön on lisääntynyt selvästi. Komitean työ monikansallisten pankkien valvontamallin kehittämisessä on tähän mennessä ollut Rahoitustarkastuksen tavoitteiden mukaista mm. siinä suhteessa, että merkittävien sivukonttorien valvojat osallistuvat

valvontaan ja yhteistyöhön valvojien kollegioissa.

Pörssin (OMX AB) valvonnassa yhteistyö Yhdysvaltain arvopaperikomission (SEC) kanssa on käynnistymässä. Pohjoismaista arvopaperikeskusta (NCSD) koskeva valvontayhteistyö vaatii valvontakäytäntöjen kehittämistä. Rahoitustarkastus on osallistunut aktiivisesti EU:n piirissä valvojakomiteoiden työhön, erityisesti käytännön valvontayhteistyön ja toimintatapojen kehittämiseen. Maiden rajat ylittävien finanssiryhmittymien valvonnassa Rahoitustarkastus on pitänyt esillä isäntävaltion roolin huomioon ottamista merkittävien sivukonttorien valvonnassa.

EU-valvojien keskuudessa on tunnustettu Rahoitustarkastuksen tärkeänä pitämä näkökulma, jonka mukaan isäntävaltion valvojalla tulee olla riittävä rooli myös merkittävien sivukonttorien valvonnassa, kriisinhallinnassa ja talletussuojakysymyksissä. Valvojien piirissä pyritään valvonnan tehostamiseen lisäämällä tietojen vaihtoa ja yhteistyötä monikansallisten ryhmittymien riskien ja talouden tilan arvioinnissa sekä kehittämällä tehtävien delegointia ja valvontatapojen yhdenmukaisuutta. On tärkeätä täsmentää isäntävaltion valvojan rooli myös EU:n lainsäädännössä, koska nykyisellään valvojien välinen yhteistyö perustuu lähes kokonaan vapaaehtoisuuteen. Kysymys on tärkeä erityisesti Suomen kannalta. Tämä työ onkin vireillä – Suomen kannalta edulliseen suuntaan – parhaillaan käsittelyssä olevassa vakavaraisuusdirektiivin muutoksessa.

Rahoitustarkastuksen toiminnan yleinen tehokkuus ja voimavarojen riittävyys

Rahoitustarkastuksen toimintakulut ja henkilöstövahvuus pysyivät kertomusvuonna asetetun tavoitteen mukaisina. Toteutuneet toimintakulut olivat 16,2 milj. euroa (17,2 milj. euroa vuonna 2006). Lisäksi maksettavaksi tuli Suomen Pankin eläkerahaston kannatusmaksu (alustavan arvion mukaan 3,3 milj. euroa). Tähän ei kuitenkaan ollut kyetty varautumaan budjetin suunnitteluvaiheessa. Eläkerahaston kannatusmaksun vuoksi kustannusten ja tuottojen erotuksena syntyi noin 0,5 milj. euron alijäämä, joka katetaan seuraavan vuoden valvontamaksuilla.

Joulukuun lopussa Rahoitustarkastuksen henkilöstön määrä oli 141 henkeä, mikä alittaa yhdellä hyväksytyn toimintavahvuuden. Kokonaisvahvuus, mukaan lukien tilapäistyövoima, oli 145 henkilötyövuotta, mikä myös on alle hyväksytyn vahvuuden (154,5). Rahoitustarkastuksessa tehdyn ilmapiirikyselyn tulosten mukaan työssä viihtyminen, jaksaminen ja työn motivoivuus ovat hyvää tasoa ja hieman parantuneet edellisestä kyselystä.

Pankkivaltuuston arvio Ratan toiminnasta

Pankkivaltuusto on tyytyväinen siihen, miten Rata on ottanut huomioon valtuuston edellisessä kertomuksessaan esiin nostamat asiat. Samalla valtuusto toivoo, että pikaluottojen sääntelyhankkeessa edetään ja että Rata seuraa pankkien palvelumaksujen kehitystä myös vastedes. Vastaisuudessa Ratan tulisi arvioida myös verkkopankkien tietoturvaa.

Pankkivaltuusto yhtyy Ratan näkemykseen siitä, että Suomen pankkijärjestelmän riskinkantokykyä voidaan tehtyjen arvioiden pohjalta pitää hyvänä. Samalla valtuusto toivoo, että erityisesti syksyllä 2007 käynnistyneen kansainvälisen rahamarkkinaepävarmuuden oloissa Rata kiinnittää riittävästi huomiota pankkien riskienhallintaan. Finanssitavaratalojen tapauksessa huomiota pitäisi kiinnittää myös mahdollisiin pörssikurssien laskusta aiheutuviin rahoituslaitosten riskinkantokyvyn ongelmiin.

Pankkivaltuusto katsoo, että Rata on hoitanut tehtävänsä hyvin ja että Ratan resurssit ovat sen tehtävien edellyttämällä tasolla.

Helsingissä 28. päivänä maaliskuuta 2008

TIMO KALLI

ANTTI KALLIOMÄKI
LIISA JAAKONSAARI
MIKA LINTILÄ
MARJA TIURA
PEKKA RAVI
MARTTI KORHONEN
TANJA SAARELA
BEN ZYSKOWICZ

Anton Mäkelä